

MEDIA MONITORING for project LIFE12 NAT/SK/000488 Integrated management of river ecosystems in southern Slovakia

Media output 1:

30.3.2015 – The article on portal sme.sk after publishing press release with invitation on Spring Bird Festival in SPA Žitavský luh.

<http://novezamky.sme.sk/c/7725188/v-sobotu-bude-pri-mani-jarny-vtaci-festival.html>

Regióny | Služby | Nakupujte

SME.sk

novezamky.sme.sk

NATANKUJ.SK
Porovnajcie ceny palív v Nových Zámkoch a okolí

zlavy.sme.sk
Sledujte najvýhodnejšie zľavy na jednom mieste

dovolenka.sme.sk
konečné ceny vrátane poplatkov a priplátok

Spravodajstvo | V sobotu bude pri Mani Jarný vtáčí festival

Google™ Vlastný vyhľad. v tejto sekcii v celom SME ▶▶

V sobotu bude pri Mani Jarný vtáčí festival

Vydané 30. 3. 2015 o 9:29 Autor: sita

Zdieľať | Zdieľať na | Diskusia (1) | Nahlásiť chybu | Tlač

Prvý apríl je Deň vtákov. Ornitológovia zo Slovenskej ornitologickej spoločnosti/BirdLife Slovensko (SOS/BirdLife) pripravujú pre verejnosť viaceré podujatia.

MAŇA. V sobotu 4. apríla organizujú ornitológovia Jarný vtáčí festival na Žitavskom luhu pri Nových Zámkoch. Počas náučnej exkurzie sa zamerajú na poznávanie vtáčieho spevu a pozorovanie vodného vtáctva. Exkurzia sa uskutoční od 9:00 do 12:00. V poobedňajších hodinách v rámci festivalu zorganizujú aj besedu spojenú s prednáškami, prezentáciami a premietaním krátkych filmov o vtákoch. Záujemcovia sa môžu na besede zúčastniť na Obecnom úrade v obci Maňa v okrese Nové Zámky o 15:00 h.

Ornitológovia zo Slovenskej ornitologickej spoločnosti/BirdLife Slovensko (SOS/BirdLife) pripravujú na začiatku mesiaca apríl pre verejnosť viaceré podujatia. Záujemcovia budú mať príležitosť napríklad pozorovať rôzne druhy vtákov, naučiť sa rozpoznávať ich spev alebo pomôcť ornitológom pri ich krúžkovaní.

Slovenská ornitologická spoločnosť/BirdLife Slovensko je mimovládna organizácia, ktorej hlavným poslaním je ochrana a výskum prírody, najmä voľne žijúceho vtáctva a jeho biotopov. Pri napĺňaní svojho poslania sa spoločnosť zameriava predovšetkým na ochranu vtáčích druhov, biotopov a území, ochranársky výskum vrátane krúžkovania, environmentálnu politiku a environmentálnu výchovu. Venujú sa tiež práci s deťmi a mládežou, vydavateľskej činnosti a organizácii seminárov a konferencií.

Ilustračná snímka.

Foto: (MA)

NAJČITANEJŠIE

24h | 3dni | 7dni

1. V Nových Zámkoch pripravujú medzinárodné Vianoce 334
2. Film s novozámockým rodákom opäť zabodoval 174
3. FOTOGALÉRIA: Kreatívna myseľ, šikovné ruky 132
4. Ochránári zveladili jeden ostrov, na druhý sa chystajú 114
5. Televízia nemá zmluvu na priamy prenos rokovania zastupiteľstva 84
6. FOTOGALÉRIA: Valné zhromaždenia študentských spoločností 63
7. Semerovskí divadelní ochotníci ako jediní v...

Media output 2:

4.4.2015 – Interview with TV Markíza during excursion within Spring Bird Festival in SPA Žitavský luh.

Media output 3:

3.10.2015 – Interview from excursion within EuroBirdwatch 2015 in SPA Žitavský luh.

<http://www.rtvs.sk/televizia/archiv/7600/76555>

Interview, time: 37:52

Media output 4:

Article on web portal teraz.sk after realization of the press conference.

<http://www.teraz.sk/magazin/lokality-kde-ziju-vzacne-vtaky/163698-clanok.html>

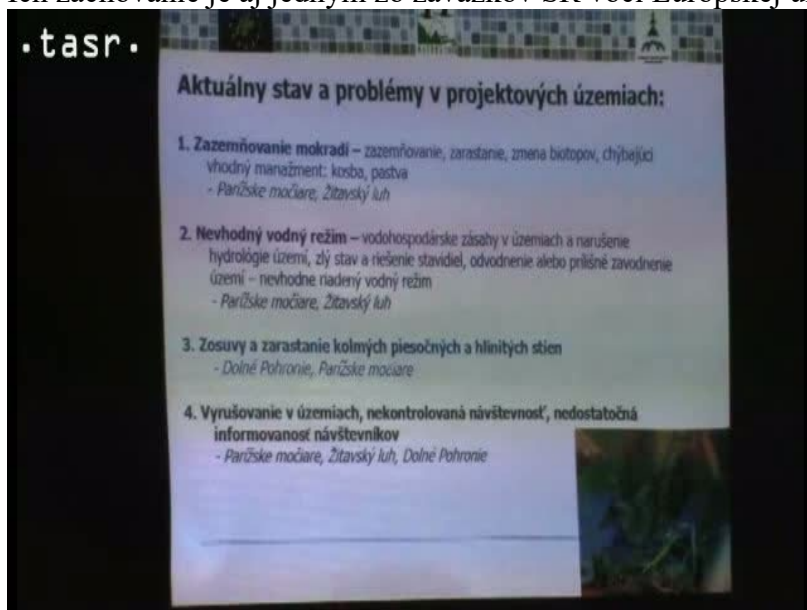
Lokality, kde žijú vzácne druhy vtákov, sú ohrozené

TASR, 29. októbra 2015 20:40

Situáciu má preto zmeniť ochranársky projekt.

Bratislava 29. októbra (TASR) - Viaceré lokality juhovýchodnej časti Podunajskej nížiny sú domovom ohrozených druhov vtákov. Napríklad trsteniarik tamariškový hniezdi na Slovensku iba v chránenom vtáčom území (CHVÚ) Parížske močiare. Tie sú spolu s CHVÚ Žitavský luh a CHVÚ Dolné Pohronie aj jedným z posledných útočísk včelárika zlatého, kačice chrapačky, chriašťa malého či kane močiarnej. Tamojšie mokrade sú však zničené, rovnako aj pieskové steny. Situáciu má preto zmeniť ochranársky projekt.

"Vyskytuje sa tu sedem vzácných vtáčích druhov," hovorí ornitológ Ján Gúgh zo Slovenskej ornitologickej spoločnosti/BirdLife Slovensko. Na lokalitách však hniezdia desiatky druhov vtáctva. Napríklad Parížske močiare patria k územiám s najvyššou koncentráciou hniezdiacich druhov močiarnych vtákov v odhadovanom počte 1000 až 1500 párov. Napriek tomu, že spomínané tri chránené vtáacie územia sú rozlohou malé, ich význam je pre zachovanie viacerých druhov na Slovensku i v Európe podľa ornitológa obrovský. Ich zachovanie je aj jedným zo záväzkov SR voči Európskej únii.

00:00 | 01:13

Vzhľadom na to, že sa na lokalitách nerealizovali desaťročia žiadne opatrenia, pomaly degradujú, mokrade zarastajú, rovnako aj pieskové steny. Ochránári ich idú preto v rámci projektu podporeného Európskou komisiou a ministerstvom životného prostredia v rámci programu Life+ revitalizovať. Napríklad v Parížskych močiaroch sa budú podľa Gúgha obnovovať ramená, odstraňovať sedimenty či rozširovať pozostatky lagún. Odstraňovať sa tiež bude vegetácia, aby sa z mokradi nestal lužný les. "Stratili by sme tak úplne populácie vzácných druhov, ktoré sa tu vyskytujú," upozornil.

00:00 | 01:00

Päťročný projekt začali realizovať v tomto roku. V rámci neho sa už v lokalite Žitavský luh obnovilo hospodárenie. O kosenie tamojších lúk sa tak starajú namiesto ľudí zvieratá. V minulosti sa na miestnych lúkach pásol hovädzí dobytok a ovce, vďaka čomu mali hniezdiace vtáky dostatok hmyzu ako potravy a zachoval sa tak aj nízkokobylinný charakter vegetácie. Udržiavanie mokrých lúk má význam aj pre ľudí, slúžia totiž ako protipovodňová ochrana. Obnoviť potrebujú nielen spomínané močiare, ale aj pieskové steny na Dolnom Pohroní obývané včelárikom zlatým. Na mieste sa preto bude bagrovat' a steny sa mechanicky upraví tak, aby boli pre včeláriky opäť vhodným útočiskom.

Lokality, kde žijú vzácne druhy vtákov, sú ohrozené

TASR, 29. októbra 2015 20:40

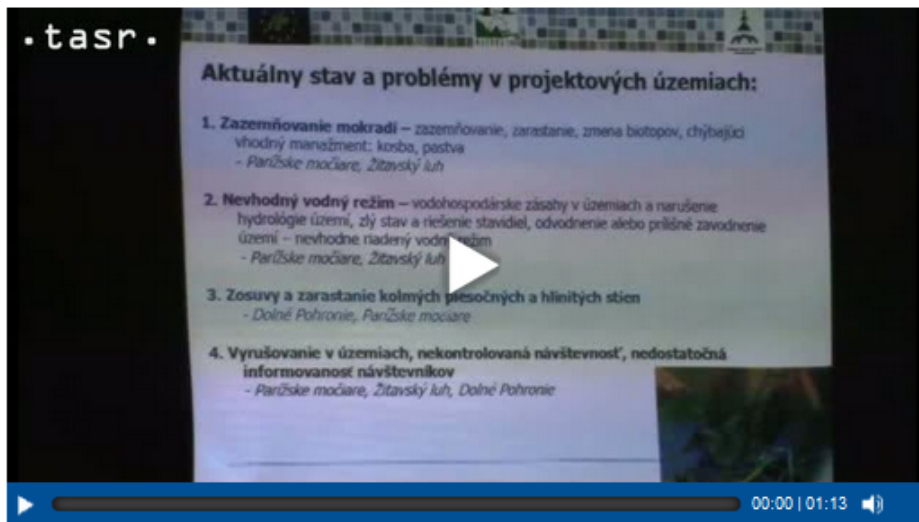
Situáciu má preto zmeniť ochranársky projekt.

Ilustračné foto

Bratislava 29. októbra (TASR) - Viaceré lokality juhovýchodnej časti Podunajskej nížiny sú domovom ohrozených druhov vtákov. Napríklad trsteniarik tamariškový hniezdi na Slovensku iba v chránenom vtáčom území (CHVÚ) Parížske močiare. Tie sú spolu s CHVÚ Žitavský luh a CHVÚ Dolné Pohronie aj jedným z posledných útočísk včelárika zlatého, kačice chrapačky, chriašťa malého či kane močiarnej. Tamojšie mokrade sú však zničené, rovnako aj pieskové steny. Situáciu má preto zmeniť ochranársky projekt.

"Vyskytuje sa tu sedem vzácných vtáčích druhov," hovorí ornitológ Ján Gúgh zo Slovenskej ornitologickej spoločnosti/BirdLife Slovensko. Na lokalitách však hniezdia desiatky druhov vtáctva. Napríklad Parížske močiare patria k územiám s najvyššou koncentráciou hniezdiacich druhov močiarnych vtákov v odhadovanom počte 1000 až 1500 párov. Napriek tomu, že spomínané tri chránené vtáčie územia sú rozlohou malé, ich význam je pre zachovanie viacerých druhov na Slovensku i v Európe podľa ornitológa obrovský. Ich zachovanie je aj jedným zo záväzkov SR voči Európskej únii.

Vzhľadom na to, že sa na lokalitách nerealizovali desaťročia žiadne opatrenia, pomaly degradujú, mokrade zarastajú, rovnako aj pieskové steny. Ochránári ich idú preto v rámci projektu podporeného Európskou komisiou a ministerstvom životného prostredia v rámci programu Life+ revitalizovať. Napríklad v Parížskych močiarsch sa budú podľa Gúgha obnovovať ramená, odstraňovať sedimenty či rozširovať pozostatky lagún. Odstraňovať sa tiež bude vegetácia, aby sa z mokraďí nestal lužný les. "Stratili by sme tak úplne populácie vzácných druhov, ktoré sa tu vyskytujú," upozornil.

Päťročný projekt začali realizovať v tomto roku. V rámci neho sa už v lokalite Žitavský luh obnovilo hospodárenie. O kosenie tamojších lúk sa tak starajú namiesto ľudí zvieratá. V minulosti sa na miestnych lúkach pásol hovädzí dobytok a ovce, vďaka čomu mali hniezdiace vtáky dostatok hmyzu ako potravy a zachoval sa tak aj nízkobylinný charakter vegetácie. Udržiavanie mokrých lúk má význam aj pre ľudí, slúžia totiž ako protipovodňová ochrana. Obnoviť potrebujú nielen spomínané močiare, ale aj pieskové steny na Dolnom Pohroní obývané včelárikom zlatým. Na mieste sa preto bude bagrovať a steny sa mechanicky upravovať tak, aby boli pre včeláriky opäť vhodným útočiskom.

Media output 6:

Article on web portal spravy.pozri.sk after realization of the press conference.

<http://spravy.pozri.sk/clanok/Lokality,-kde-ziju-vzacne-druhy-vtakov,-su-ohrozene/374626>

Lokality, kde žijú vzácne druhy vtákov, sú ohrozené

Viacere lokality juhovýchodnej časti Podunajskej nížiny sú domovom ohrozených druhov vtákov. Napríklad trsteniarik tamariškový hniezdi na Slovensku....

Získaj nôž šéfkuchára

Zbieraj nálepky a získaj ho zdarma. Za každých 20 € nákupu 1 nálepka. Od 23.11.

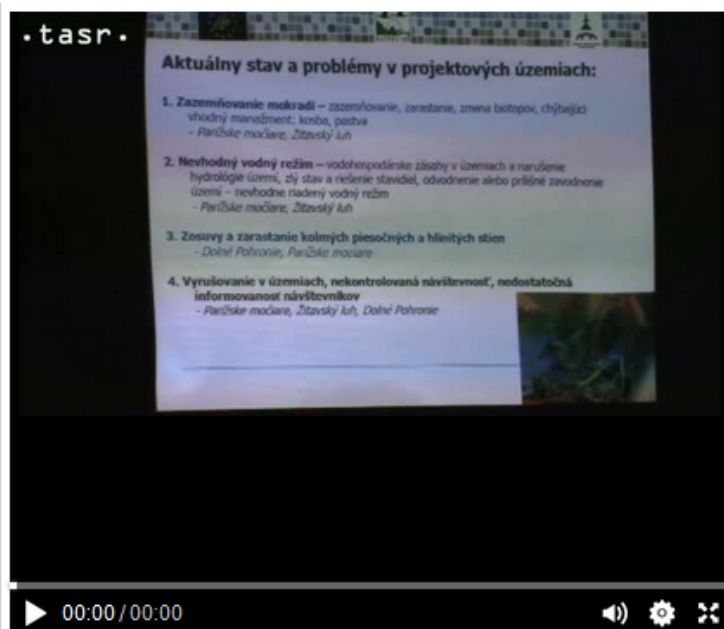
www.kuchynalidla.sk

E

Bratislava 29. októbra (TASR) - Viaceré lokality juhovýchodnej časti Podunajskej nížiny sú domovom ohrozených druhov vtákov. Napríklad trsteniarik tamariškový hniezdi na [Slovensku](#) iba v chránenom vtáčom území (CHVÚ) Parížske močiare. Tie sú spolu s CHVÚ Žitavský luh a CHVÚ Dolné Pohronie aj jedným z posledných útočísk včelárika zlatého, kačice chrapačky, chriašťa malého či kane močiarenej. Tamojšie mokrade sú však zničené, rovnako aj pieskové steny. Situáciu má preto zmeniť ochranársky projekt.

Vyskytuje sa tu sedem vzácných vtáčích druhov, hovorí ornitológ Ján Gúgh zo Slovenskej ornitologickej spoločnosti/BirdLife Slovensko. Na lokalitách však hniezdia desiatky druhov vtáctva. Napríklad Parížske močiare patria k územiám s najvyššou koncentráciou hniezdiacich druhov močiarnych vtákov v odhadovanom počte 1000 až 1500 párov. Napriek tomu, že spomínané tri chránené vtáacie územia sú rozlohou malé, ich význam je pre zachovanie viacerých druhov na Slovensku i v Európe podľa ornitológa obrovský. Ich zachovanie je aj jedným zo záväzkov SR voči Európskej únii.

Vzhľadom na to, že sa na lokalitách nerealizovali desaťročia žiadne opatrenia, pomaly degradujú, mokrade zarastajú, rovnako aj pieskové steny. Ochránári ich idú preto v rámci projektu podporeného Európskou komisiou a ministerstvom životného prostredia v rámci programu Life+ revitalizovať. Napríklad v Parížskych močiaroch sa budú podľa Gúgha obnovovať ramená, odstraňovať sedimenty či rozširovať pozostatky lagún. Odstraňovať sa tiež bude vegetácia, aby sa z mokradií nestal lužný les. *Stratili by sme tak úplne populácie vzácnych druhov, ktoré sa tu vyskytujú,* upozornil.

Päťročný projekt začali realizovať v tomto roku. V rámci neho sa už v lokalite Žitavský luh obnovilo hospodárenie. O kosenie tamojších lúk sa tak starajú namiesto ľudí zvieratá. V minulosti sa na miestnych lúkach pásol hovädzí dobytok a ovce, vďaka čomu mali hniezdiace vtáky dostatok hmyzu ako [potravu](#), a zachoval sa tak aj nízkobylinný charakter vegetácie. Udržiavanie mokrých lúk má význam aj pre ľudí, slúžia totiž ako protipovodňová ochrana. Obnoviť potrebujú nielen spomínané močiare, ale aj pieskové steny na Dolnom Pohroní obývané včelárikom zlatým. Na mieste sa preto bude bagrovať a steny sa mechanicky upravujú tak, aby boli pre včeláriky opäť vhodným útočiskom.

Media output 7:

Article on web portal 24hodin.sk after realization of the press conference.

<http://www.24hod.sk/lokality-kde-ziju-vzacne-druhy-vtakov-su-ohrozene-cl395944.html>

icebook × The importance of nat... × W The influence of lands... × Environment - LIFE : T... × Prekladač Gc

24hodin.sk

24hodín
denník pre všetkých
24hod.sk

Zarába tvoja webstránka?
adGuru vyplní tvoje reklamné plochy kampanami

Štvrtok 26.11.2015

Meniny má Kornel

Správy Reality Video TV program Kultúra Práca
Autobazár Dovolenka Ubytovanie Kúpele Lacné letenky Lístky
Recenzie Nákup Horoskopy Počasie **NOVÉ** Zábava Kino

Úvodná strana Včera Archív správ Nastavenia **RSS** Kontakt Inzercia

ŠTUDUJEŠ BROWNOV POHYB RANNÝCH TAXÍKOV?

24hodín v Skratke
Denník - Správy
TITULKA
Z domova
Regióny
Ekonomika
Dlhová kríza
Zdravie
Zo zahraničia
Gala
Hudba
Kultúra
Kino, DVD
Knižné novinky
Pohoda festival
Reality show
SuperStar
Šport
F1
Auto moto
Zaujímavosti
Ekológia
Tlačové správy
Prílohy
Pre ženy
Víkend
Veda
Kariéra
Radíme

24hod.sk Kultúra

29. októbra 2015

Lokality, kde žijú vzácne druhy vtákov, sú ohrozené

Viacere lokality juhovýchodnej časti Podunajskej nížiny sú domovom ohrozených druhov vtákov. Napríklad trsteniarik tamariškový hniezdi na Slovensku iba v chránenom vtáčom ...

Páči sa mi to 0 Zdieľať

tasr

Bratislava 29. októbra (TASR) - Viaceré lokality juhovýchodnej časti Podunajskej nížiny sú domovom ohrozených druhov vtákov. Napríklad trsteniarik tamariškový hniezdi na [Slovensku](#) iba v chránenom vtáčom území (CHVÚ) Parížske močiare. Tie sú spolu s CHVÚ Žitavský luh a CHVÚ Dolné Pohronie aj jedným z posledných útočísk včelárika zlatého, kačice chrapačky, chriašťa malého či kane močiarnej. Tamojšie mokrade sú však zničené, rovnako aj pieskové steny. Situáciu má preto zmeniť ochranný projekt.

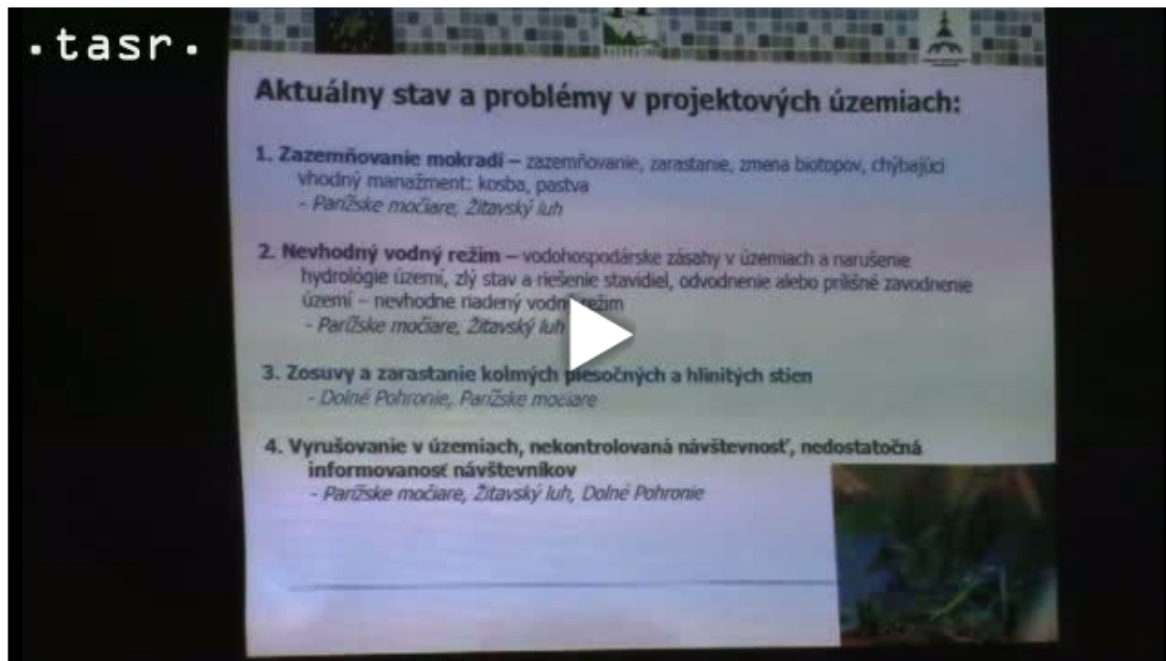
"Vyskytuje sa tu sedem vzácných vtáčích druhov," hovorí ornitológ Ján Gúgh zo [Slovenskej](#) ornitologickej spoločnosti/BirdLife Slovensko. Na lokalitách však hniezdia desiatky druhov vtáctva. Napríklad Parížske močiare patria k územiám s najvyššou koncentráciou hniezdiacich druhov močiarnych vtákov v odhadovanom počte 1000 až 1500 párov. Napriek tomu, že spomínané tri chránené vtáčie územia sú rozlohou malé, ich význam je pre zachovanie viacerých druhov na Slovensku i v Európe podľa ornitológa obrovský. Ich zachovanie je aj jedným z záväzkov SR voči Európskej únii.

Je to preč. [Späť](#)

Čo nie je s touto reklamou v poriadku?

- Opakujúca sa
- Nevhodná
- Irelevantná

Google

Vzhľadom na to, že sa na lokalitách nerealizovali desaťročia žiadne opatrenia, pomaly degradujú, mokrade zarastajú, rovnako aj pieskové steny. Ochránári ich idú preto v rámci projektu podporeného Európskou komisiou a ministerstvom [životného](#) prostredia v rámci programu Life+ revitalizovať. Napríklad v Parížskych močiare sa budú podľa Gúgha obnovovať ramená, odstraňovať sedimenty či rozširovať pozostatky lagún. Odstraňovať sa tiež bude vegetácia, aby sa z mokradi nestal lužný les. "Stratili by sme tak úplne populácie vzácných druhov, ktoré sa tu vyskytujú," upozornil.

Päťročný projekt začali realizovať v tomto roku. V rámci neho sa už v lokalite Žitavský luh obnovilo hospodárenie. O kosenie tamojších lúk sa tak starajú namiesto ľudí zvieratá. V minulosti sa na miestnych lúkach pásol hovädzí dobytok a ovce, vďaka čomu mali hniezdiace vtáky dostatok hmyzu ako [potravu](#) a zachoval sa tak aj nízkoobylný charakter vegetácie. Udržiavanie mokrých lúk má význam aj pre ľudí, slúžia totiž ako protipovodňová ochrana. Obnoviť potrebujú nielen spomínané močiare, ale aj pieskové steny na Dolnom Pohroní obývané včelárikom zlatým. Na mieste sa preto bude bagrovať a steny sa mechanicky upravujú tak, aby boli pre včeláriky opäť vhodným útočiskom.

Zdroj: [Teraz.sk](#), spravodajský portál tlačovej agentúry [TASR](#)

 [Tlač](#) [Pošli](#)

 [Páči sa mi to](#) 32.480 ľuďom sa to páči. Buďte prví z vašich priateľov.

 [Páči sa mi to](#) [0](#) [Tweet](#) [G+](#) [0](#) [Share](#)

Media output 8:

Article on web portal enviroportal.sk after realization of the press conference.

<https://www.enviroportal.sk/clanok/lokality-kde-ziju-vzacne-druhy-vtakov-su-ohrozene-budu-sa-revitalizovat>

Lokality, kde žijú vzácne druhy vtákov, sú ohrozené, budú sa revitalizovať

🕒 02.11 2015, TASR

Viacere lokality juhovýchodnej časti Podunajskej nížiny sú domovom ohrozených druhov vtákov. Napríklad trsteniarik tamariškový hniezdi na Slovensku iba v chránenom vtáčom území (CHVÚ) Parížske močiare.

Tie sú spolu s CHVÚ Žitavský luh a CHVÚ Dolné Pohronie aj jedným z posledných útočísk včelárika zlatého, kačice chrapačky, chriašťa malého či kane močiarnej. Tamajšie mokrade sú však zničené, rovnako aj pieskové steny. Situáciu má preto zmeniť ochranný projekt.

„Vyskytuje sa tu sedem vzácných vtáčích druhov,“ hovorí ornitológ Ján Gúgh zo Slovenskej ornitologickej spoločnosti/BirdLife Slovensko. Na lokalitách však hniezdia desiatky druhov vtáctva. Napríklad Parížske močiare patria k územiám s najvyššou koncentráciou hniezdiacich druhov močiarnych vtákov v odhadovanom počte 1000 až 1500 párov. Napriek tomu, že spomínané tri chránené vtáčie územia sú rozlohou malé, ich význam je pre zachovanie viacerých druhov na Slovensku i v Európe podľa ornitológa obrovský. Ich zachovanie je aj jedným zo záväzkov SR voči Európskej únii.

Vzhľadom na to, že sa na lokalitách nerealizovali desaťročia žiadne opatrenia, pomaly degradujú, mokrade zarastajú, rovnako aj pieskové steny. Ochránari ich idú preto v rámci projektu podporeného Európskou komisiou a ministerstvom životného prostredia v rámci programu Life+ revitalizovať. Napríklad v Parížskych močiaroch sa budú podľa Gúgha obnovovať ramená, odstraňovať sedimenty či rozširovať pozostatky lagún. Odstraňovať sa tiež bude vegetácia, aby sa z mokradí nestal lužný les. „Stratili by sme tak úplne populácie vzácných druhov, ktoré sa tu vyskytujú,“ upozornil.

Päťročný projekt začali realizovať v tomto roku. V rámci neho sa už v lokalite Žitavský luh obnovilo hospodárenie. O kosenie tamajších lúk sa tak starajú namiesto ľudí zvieratá. V minulosti sa na miestnych lúkach pásol hovädzí dobytok a ovce, vďaka čomu mali hniezdiace vtáky dostatok hmyzu ako potravy a zachoval sa tak aj nízkobylinný charakter vegetácie. Udržiavanie mokrých lúk má význam aj pre ľudí, slúžia totiž ako protipovodňová ochrana. Obnoviť potrebujú nielen spomínané močiare, ale aj pieskové steny na Dolnom Pohroní obývané včelárikom zlatým. Na mieste sa preto bude bagrovať a steny sa mechanicky upravujú tak, aby boli pre včelárika opäť vhodným útočiskom.

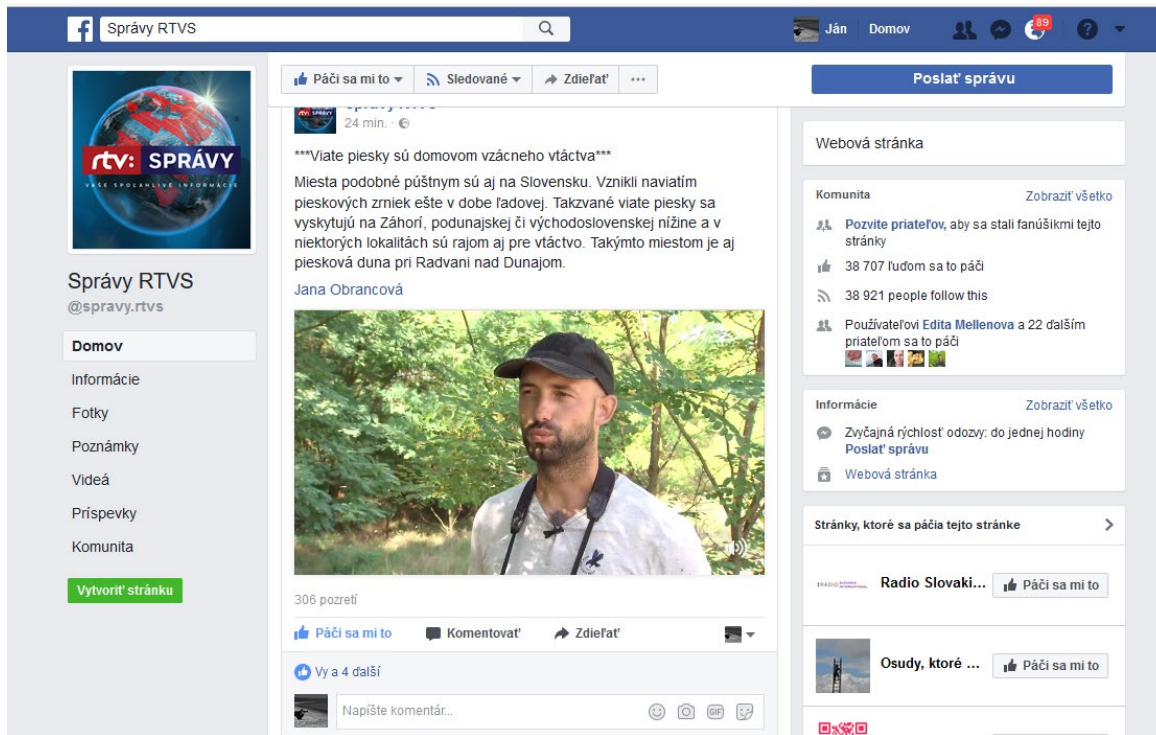
Copyright © TASR 2015

Publikovanie alebo ďalšie šírenie správ zo zdrojov TASR je bez predchádzajúceho písomného súhlasu TASR porušením autorského zákona.

Media output 9:

Natáčanie 12.7.2017, živý vstup v rannom spravodajstve 13.7. o 7/45, vysielané 16.7.2017

<https://www.facebook.com/spravy.rtv/s/videos/1855096838084463/>

Správy RTVS

24 min. ·

Viate piesky sú domovom vzácného vtáctva

Miesta podobné púštynm sú aj na Slovensku. Vznikli naviatím pieskových zriek ešte v dobe ľadovej. Takzvané viate piesky sa vyskytujú na Záhorí, podunajskej či východoslovenskej nížine a v niektorých lokalitách sú rajom aj pre vtáctvo. Takýmto miestom je aj piesková duna pri Radvani nad Dunajom.

Jana Obrancová

306 pozretí

Páči sa mi to · Komentovať · Zdieľať

Vy a 4 ďalší

Napište komentár...

Poslať správu

Webová stránka

Komunita · Zobrazit' všetko

Pozvite priateľov, aby sa stali fanúškimi tejto stránky

38 707 ľuďom sa to páči

38 921 people follow this

Používatel'ovi Edita Mellenova a 22 ďalším priateľom sa to páči

Informácie · Zobrazit' všetko

Zvyčajná rýchlosť odozvy: do jednej hodiny

Poslať správu

Webová stránka

Stránky, ktoré sa páčia tejto stránke

Radio Slovaki... · Páči sa mi to

Osudy, ktoré ... · Páči sa mi to

Media output 10:

https://www.ujno.sk/parizsi-mocsarak?fbclid=IwAR0cBwUDrrjYVeKO_Wx7twLpOOJSdtHJJMI2btNKqU0e1hc3d5K598-sg

Párizsi-mocsarak

2019.már.15.

 KOMMENT

 LIKE

 KEDVENCEKHEZ

A Párizsi-mocsarakra szépséges neve miatt figyeltünk fel, hiszen olyan nagyon különlegesen hangzik... Hamar kiderült, hogy különleges is: elsőször azért, mert mocsár, és mocsár már nemigen van mifelénk. Másodszor pedig paradicsom ez, a madarak paradicsoma.

A kilátótorony már messziről jelzi: itt szép látvány vár ránk. A fatorony kilátást nyújt a nádtengerre, s benne a kanálisokra

határában a legszélesebb, ezért innen indulunk felfedező utunkra *Gúgh Janossal* (ő a Szlovák Madártani Egyesület ornitológusa). *János* a bemutatással kezdi, miszerint a Párizsi-mocsarak a Párizs-patakából és a körülötte lévő nádasból áll. S hogy mitől párizsi? Nos, nincs sok köze a franciákhoz: a több mint 40 kilométer hosszú patakot a helyiek a hajnalban felcsapódó páráról nevezték el.

A patak Kőbölkútig mocsárrá szélesedik, majd lassan szűkül, és a végére csak a patak melletti szűk nádas és fás terület marad.

Azt is csodálkozva halljuk, hogy a mocsár „részlegesen” mesterséges. – A Párizs-patakot a 19. században szabályozták – mondja az ornitológus. – A múlt században pedig ráépült egy mesterséges gát: a mocsár szélén töltést emeltek, és egy mellécsatornát alakítottak ki, ami elvezeti a fölösleges vizet. Később egy újabb gátat emeltek, de most már azért, hogy megtartsák a vizet, és a nyár folyamán se száradjon ki...

Mert a sok szabályozás mindig új problémákat szül. A mocsár árad, ezért az ember beavatkozik, hogy kevesebb legyen a víz. Ám akkor meg ebből van baj. Ma egyre alacsonyabb a vízállás, ezért időről időre felröppen a hír: kiszárad a Párizsi-mocsarak! A múltban a Párizsi-mocsarak teljesen másként működött. Tavasszal az áradással tetőzött, és őszig fokozatosan apadt és kiszáradt. Ma igazából víztározó, ami a nád terjedésével iszaposodik.

Sárgafejű királyka

Nádvágás

Ha mocsár, akkor nád, s való igaz, hogy tíz éve még rendszeresen vágják a nádat. Régen Kisújfalun nádfeldolgozó üzem is működött. Ma nincs, aki vágja a nádat, a telek is enyhék, a mocsár ritkán fagy be. Ha pedig nincs fagy, a régi technológiával nem tudják levágni a nádat. Ahhoz a jégre kell menni.

– Magyarországon vannak olyan gépezetek, melyek tudnak vízen is vágni – magyarázza az ornitológus. – Ám ez sok pénzbe kerülne.

Úszó nád

Két éve a szakemberek feltérképezték a víz mélységét. A logika azt diktálná: ahol nád van, ott mély víz nem lehet. A nád ugyanis gyökeret ver a talajban, a vízben nem nő. A patak közepén 2,5 méter a vízállás, a nyílt vízterületeken 1 méterrel kevesebb. Itt a nád buckákban ült meg, és két bucka között ugyanolyan mély a víz, mint a nyílt vízen. Ezek a mozgó nádszigetek a romániai Duna-delta szigeteire hasonlítanak. Ott a tavaszi áradáskor elmozdulnak, majd apadáskor megülnek...

Barna rétihéja

– Nálunk már nagyon keveset mozognak a nádszigetek. Egyszerűen nincs hová úszni, annyira be van nőve minden – mondja *Gúgh János*. – Manapság egy gép vágja a nádat, szedi az iszapot. Utóbbi egykor az áradás megoldotta, ma viszont be kell avatkozni, mivel természetes áradások már nem léteznek. Tudnivaló, hogy a nádas az utolsó átmeneti stádiuma az erdőnek. Az elhullott nád csak gyűlik, rakódik, és a fák gyökeret eresztenek benne. Emberi beavatkozás híján pár évtizeden belül ártéri erdő alakulna ki, és a sok értékes madár elvesztené élőhelyét. És ma már esély sincs arra, hogy máshol létrejöjjön valami hasonló, mint ez a mocsár, mert az összes folyót és patakat szabályozzák.

Csak a nyílt vízen!

A sok madár csak a nyílt vizeken tud táplálkozni, mert a kis vizes foltok akár 40-45 fokra is felmelegsznek nyáron, oxigént nem tartalmaznak, így az élet sem marad meg bennük. Nincs itt se béka, se hal, s ez a madarak szempontjából nem jó. Mégis itt található a nagy kócsagok egy nagy költőtelepe, 80 párral, vagy az értékes vörös gémek. Bölömbikából is lehet hallani néhány hímét, illetve törpegéme is vannak. Gázlómadárból viszont egyre kevesebb van.

Fülemülesitke

Madárszámlálás

Az itt költő értékes madárfajok már rég Afrikában melegszenek, de a mocsár nem ürül ki teljesen télire. Kis szerencsével láthatjuk például a térség jellegzetes madarát, az értékes barkóscinegét (láttuk is!). Szlovákiában ez az egyike a kevés költőterületeinek, itt az állománya 35-50 pár között mozog. Nem olyan könnyű ugyanis megszámolni őket. Az ornitológusnak a Dunánál könnyű dolga van. Fogja a spektívjét, és belenéz. Itt viszont a nád miatt semmit nem lát, ezért speciális módszertant használnak a felmérés közben, és persze a madarak hangját tökéletesen ismerni kell. – A költési szezon idején, április és június között hetente vagy kéthetente kijárunk – világosít fel az ornitológus. – Minden megfigyelés alkalmával elsétálok Kőbölkútról Kisújfaluig és vissza, ami körülbelül 10 kilométer... Ha a tél enyhe, akkor vagy húsz-huszonöt vízimadár faj telel itt: vízcibék, guvatok, különböző ludak, hattyúk, récefajok.

ELŐFIZETÉS A MAGAZINRA

A kék cinege a legkisebb cinke. A nádban megbúvó pókok és rovarok jelentik számára az igazi csemegét

Hozzáteszi, hogy a nagy kócsagtelepet madártávlatból mérik fel: berepülnek a mocsár közepébe, és lefényképezik, megállapítják a fészekszámat. A fehér madarak a nádban jól kivehetők, a fészük pedig a letaposott nád tetején található. A vörös gém, a bölömbika, a törpegém, a barna rétihéja szintén itt fészkelnek. Az ornitológusok megfigyelik, hogy a költés idején a hím hova viszi a táplálékot, hol énekelnek, és így tudják őket beazonosítani. Ám levegőből nemcsak a madarakat, hanem a mocsár változását is figyelik.

A gyurgyalagok fészkei

Madarat tolláról és hangjáról

A szakembernek ismernie kell a madarak énekét, és a mai technika ebben is segít. – Egykor mindössze a madáratlasz leírása adott támpontot. Ma a hangfelvételek elérhetőek a neten, le lehet tölteni az okostelefonba, és a terepen össze lehet vetni a hallottakkal. Minden madár hangja más. A barkóscinege csilingelő hangja például könnyen felismerhető. A guvatot a malacvisításszerű hangja árulja el...

A madár alkalmazkodik!

Ha már a hangról beszélünk, nem tudok nem rákérdezni: a madarakat nem zavarja a motorzaj? Hisz mocsarunkat az 598-as út határolja, túloldalt pedig motokrosszpályát alakítottak ki. – Nem kell aggódni – nyugtat meg minket *Gúgh János*. – A madarak nagy része könnyen alkalmazkodik a zajhoz. A gyurgyalagok például a motokrosszpálya területén költenek. Nekünk, embereknek a motorzaj sokkal zavaróbb. Persze, vannak olyan madárfajok is, melyek érzékenyek az ilyen hangokra.

Végezetül abban maradunk, hogy a mocsarat jobban kellene óvni, hogy unokáink is élvezhessék páratlan szépségét.

Az oldalkanálisok a Párizs-patakba torkolnak, elvezetik a fölösleges vizet, és összekötik a nyílt vizes területeket. A nád sok biomasszát termel, ami a mocsárban marad, és ez okozza az eliszaposodást

Ennyi különlegességet ritkán látni egy helyen!

1. Itt fedezték fel a tudomány számára addig ismeretlen *Gbelcia crassiceps* elnevezésű, hártvászárnyú rovarfajt. Így Kőbölkút saját szárnyas rovarral rendelkezik!
2. A rétisas, a legnagyobb európai sas szintén megtalálható itt, a környéken költ. A súlya akár a hét kilogrammot is elérheti!
3. A mocsár legkisebb madara az ökörzem, mindössze 7-12 grammos, de hangja erőteljes.
4. Vonulás közben a sárgafejű királykát is elcsíphetjük, ami 4-5 grammos súlyával (nincs két kockacukor!) kiérdemelte az Európa legkisebb madara címet. A feje búbján a sárga vonal koronaként ékeskedik. Külön érdekesség, hogy a népi elnevezésekből lettek a tudományos magyar madárnevek.
5. A fülemülesitkét nehéz felismerni, mert halkán énekel. Ő is ritkaságszámba megy, mivel Szlovákiában ez az egyetlen költőhelye, 10-15 pár költ itt minden évben.
6. A nyári ludak újabban itt maradnak.
7. A gyűrűzés szlovák és magyar ornitológusok együttműködésével történik.
8. Kísérőnk, *Gúgh János* a Szlovák Madártani Egyesület ornitológusa, iskolákban is népszerűsíti a madarakat.

[ELŐFIZETÉS A MAGAZINRA](#)

Ando Krisztina • Fotó: Dömötör Ede, Gúgh János

Media output 11:

Online article about extensive farming model introduced in Life+ project
<https://zurnal.pravda.sk/reportaz/clanok/534719-chceme-pust-alebo-zivu-krajinu/>

Media output 12:

Interview in Slovak radio about observation tower and birdwatching in project area SPA Žitavsky luh meadows
<https://slovensko.rtvs.sk/relacie/radiovikend-pozvanky-a-reportaze/207085/pri-meandri-chrenovky-a-pri-zitavskom-luhu>

« späť

Živé vysielanie 16:21

Pri meandri Chrenovky a pri Žitavskom luhu

05. 10. 2019 09:35 | Rádiovíkend pozvánky a reportáže

Mikroregión Termál, to je 13 obcí. Asi najznámejšia je Podhájska, vďaka termálnemu kúpalisku. Ale aj inde je zaujímavé: zájdite napríklad k Mani alebo do Dolného Ohaja, nájdete tam pekné prírodné zákutia. Alebo sa zastavte v Trávnici, možno budete mať šťastie ako ja a natrafíte tam na podujatie, na ktorom voňajú slivky na všetky spôsoby. Aj takto ma lákala do mikroregiónu Termál Soňa Bartoníčková z občianskeho združenia Radix Slovakia, ktoré sa usiluje podporovať cestovný ruch prezentáciou toho pôvodného, čo región ponúka...

Zastavme sa najprv v obci Dolný Ohaj. S domácimi ideme chvíľku po hrádzi Žitavy, potom schádzame dolu k meandru potoka Chrenovka. Anna Nagyová spresňuje názov lokality:

Pri meandri Chrenovky a pri Žitavskom luhu 1

00:00 04:28

Máte problém s prehrávaním? Nahláste nám chybu v prehrávači.

Práve vysielame

Rádio Slovensko
16:22 - Spektrum

Rozhlas

Rádio Slovensko

Rádio Devín

Rádio_FM

Rádio Patria

Rádio Regina Západ

Rádio Regina Stred

Rádio Regina Východ

Rádio Slovakia Int.

Rádio Junior

Rádio Litera

Media output 13:

Online article about opening of the observation tower in SPA Zitavský luh

[https://mynovezamky.sme.sk/c/22199903/mana-otvorili-novu-rozhladnu-a-pozorovatelnu-
vtactva.html?utm_source=spravyaktualne.sk&utm_medium=media-
like&utm_campaign=prehlad-sprav](https://mynovezamky.sme.sk/c/22199903/mana-otvorili-novu-rozhladnu-a-pozorovatelnu-vtactva.html?utm_source=spravyaktualne.sk&utm_medium=media-like&utm_campaign=prehlad-sprav)

SME.SK 3 °C MINÚTA DOMOV MY REGIÓNŸ KORZÁR INDEX SVET ŠPORT KOMENTÁRE KULTÚRA VIDEO AUTO TECH ŽENA ZDRAVIE BLOG

28. aug 2019 o 10:50 | Ď

Pri Mani otvorili pozorovateľňu vtáctva

V prírodnej rezervácii Žitavský luh možno v priebehu roka sledovať viac ako sto druhov vtákov. Z novej rozhľadne môžu návštevníci pozorovať aj zachovalé lúky a mokrade v údolí rieky Žitavy.

 Miroslav Pastorek

Nová rozhľadňa. (zdroj: KAROLÍNA DÚČKA)

Písmo: A- | A+

 ZDIELAŤ DISKUSIA

[Dostávajúte Výber článkov z MY Nové Zámky so zhrnutím podstatných správ dňa. [Zapnite si odber jedným klikom.](#)]

MAŇA/ŽITAVCE. Novú rozhľadňu otvorili 20. augusta aj medzi obcami Maňa a Žitavce. Je deväť metrov vysoká a stojí na juhovýchodnom okraji prírodnej rezervácie Žitavský luh.

Návštevníci ju nájdu priamo pri ceste. Nová veža má slúžiť najmä ako pozorovateľňa vtáctva.

NAJČITANEJŠIE NA NOVÉ ZÁMKY

4 hodiny 24 hodín 3 dni 7 dní

1. Väzňa, ktorý ušiel z pracoviska, dnes chytila polícia. Sedel za viac trestných činov 701
2. Útočí najmä na malé deti. V okrese Nové Zámky zatvorili niekoľko škôl a škôlok 46
3. Kamerové zábery ukázali, ako vodič takmer zrazil školákov na priechode pre chodcov. Zachránil ich policajt 14
4. Väzeň, ktorý ušiel z pracoviska, sedel za viac trestných činov. Za mrežami mal byť až do roku 2029 12
5. Štátny priemyselný park sa posunul o krok vpred. Povoľenie dostala ďalšia kľúčová stavba 10
6. FOTO: Pri vážnej nehode sa ťažko zranili dvaja ľudia. Do nemocníc prevážali až štyroch 10
7. Stačí jeden zlý krok a môže ísť o život. Záchranári varujú pred tichým zabijakom 10
8. Predbieha bašty, hýri projektmi. Zväzová kométa má nového šéfa 8

Inzercia

Komerčné odkazy

 DENNÉ MENU

Media output 14:

Radio interview from Observation tower opening ceremony:

<https://slovensko.rtvs.sk/clanky/priroda/203606/nova-rozhladna-v-prirodnej-rezervacii-zitavsky-luh>

« späť

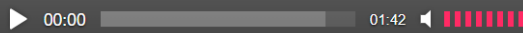
Nová rozhľadňa v prírodnej rezervácii Žitavský luh

22. 08. 2019 16:16 | Príroda

V prírodnej rezervácii Žitavský luh je viac ako dvesto druhov operencov z rôznych kútov Európy. Miestny biotop totiž patrí medzi dôležité vtáčie územia. Zachovať sa ho darí len vďaka ochranárom. Viac povie Iveta Tanoczká:

Nová rozhľadňa v prírodnej rezervácii Žitavský luh

Máte problém s prehrávaním? Nahláste nám chybu v prehrávači.

Autorka: Iveta Tanoczká; ilustr. foto: TASR

Živé vysielanie

16:23

Práve vysielame

Rádio Slovensko
16:22 - Spektrum

Rozhlas

Rádio Slovensko

Rádio Devín

Rádio_FM

Rádio Patria

Rádio Regina Západ

Rádio Regina Stred

Rádio Regina Východ

Rádio Slovakia Int.

Rádio Junior

Rádio Litera

Media output 15:

interview Slovak TV 24 August 2019:

<https://www.rtvs.sk/televizia/archiv/13982/195939#2614> – 43:34

vizia/archiv/21274/195939#2695 A ☆ ⚙ ⌵ Prihlásiť sa

Správy

Archív

Archív - zvolte dátum

« August 2019 »

Po	Ut	St	Št	Pí	So	Ne
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Reláciu najbližšie vysielame

Piatok 30.01. 19:00

Sobota 31.01. 19:00

Nedeľa 1.02. 19:00

Sobota 24.08.2019 19:00

HD ET

Najdôležitejšie aktuálne udalosti z domova, zo sveta a ekonomiky, ale aj regionálne a športové spravodajstvo nájdete na spravodajskom webe spravy.stvr.sk alebo v mobilnej aplikácii Správy STVR pre [iOS](#) alebo [Android](#).

44:55 49:43 HD

Pomoc Máte problém s prehrávaním? Nahláste nám chybu v prehrávači.

Media output 16:

Main News RTVS 07.02.2024 19:00, time 00:47:09 "Štartujú projekty obnovy mokradí"

<https://www.rtvs.sk/televizia/archiv/21274/448572>

Archív - zvolte dátum

« Február 2024 »

Po	Ut	St	Št	Pí	So	Ne
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29			

Reláciu najbližšie vysielame

Piatok 30.01. 18:59

Sobota 31.01. 19:00

ŠTARTUJÚ PROJEKTY OBNOVY MOKRADÍ

47:19 49:39 HD

Media output 17:

Slovak Radio 07.02.2024 "Obnova mokradí Žitavský luh"

<https://www.rtvs.sk/clanky/353104>

← späť

Obnova mokradí Žitavský luh

07. 02. 2024 16:12 | Príroda

Zaplavené polia a lúky v okolí rieky Žitava v okrese Nové Zámky nie sú v tomto období raritou. Toto územie je súčasťou prírodnej rezervácie Žitavský luh, na ktorom sa vodohospodári a ochranári spojili, aby obnovili tamjšie mokrade. K prehliadke terénu, ktorú viedol ochranár zo Slovenskej ornitologickej spoločnosti Ján Gúgh, sa pridala aj Blažena Bóoczová.

Obnova mokradí Žitavský luh

00:00 03:00

Máte problém s prehrávaním? Nahlašte nám chybu v prehrávači.

Autorka: Blažena Bóoczová; FOTO: TASR - Henrich Mišovič

Živé vysielanie

17:10

Televízia

16:57 Jednotka
Don Matteo XIV

16:56 Dvojka
Hranica v srdci

17:00 :24

Svet :24

17:09 Sport

Zjazdové lyžovanie - Sveto...

Rozhlas

Rádio Slovensko

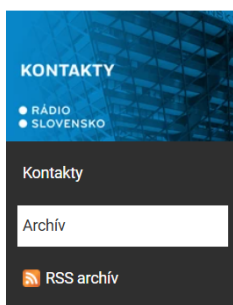
Rádio Devín

Media output 18:

Radion Show „Kontakty“ in Slovak Radion, 17.04.2024, project location SPA Zitavsky luh was mentioned during the interview <https://www.rtvs.sk/radio/archiv/11380/2287344>

← späť

Kontakty

Rádio Slovensko v publicistickej relácii sa zameriava na témy, súvisiace s každodenným životom. Témy sa dotýkajú najmä oblastí ako sú zdravotníctvo, školstvo, financie, moderné technológie, sociálna problematika, trvalo udržateľný životný štýl, problémy súčasnej rodiny, marginalizované komunity, životné prostredie atď. Vysiela sa: pondelok až štvrtok o 20:05

Počas prázdnin sa relácia nevysiela.

Popis epizódy

Slovensko | Streda 17.04.2024, Publicistika

Zmeny klímy a migrácia vtáctva. | Host: Ján Gúgh (Slovenská ornitologická spoločnosť). | Tohtoročná jar pripomína skôr leto a nezvyčajné počasie má vplyv aj na prírodu. Ako sa to prejavuje v migrácii vtáctva? Ktoré druhy u nás vďaka teplejšej klíme pribudli, či naopak ubudli? Aké sú najnovšie poznatky ornitológov, čo robia pre ochranu vtáctva a kde všade sa u nás rozvíja turistika spojená s pozorovaním zaujímavých operencov? Aj o tom budú dnešné Kontakty s Evou Vasilovou. | Moderuje: Eva Vasilová; | Kontakty pripravuje RTVS - Slovenský rozhlas, Rádio Slovensko, SRo1. V premiére v pondelok až štvrtok po 20. hodine v Rádiu Slovensko.

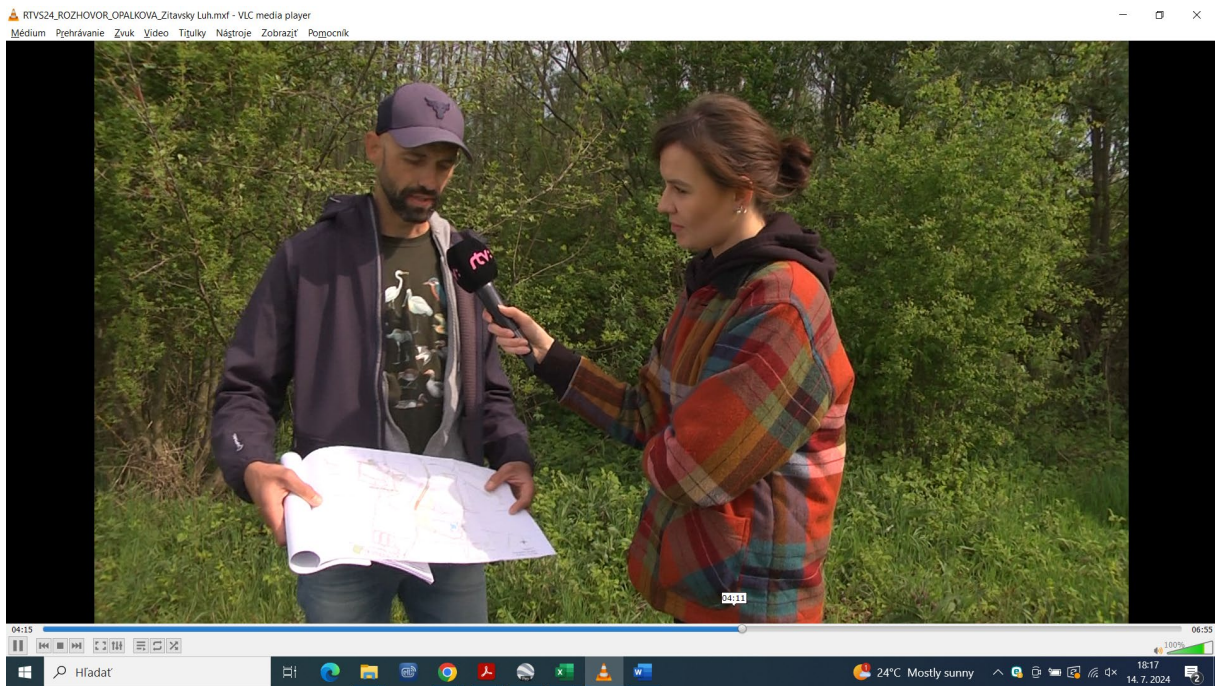
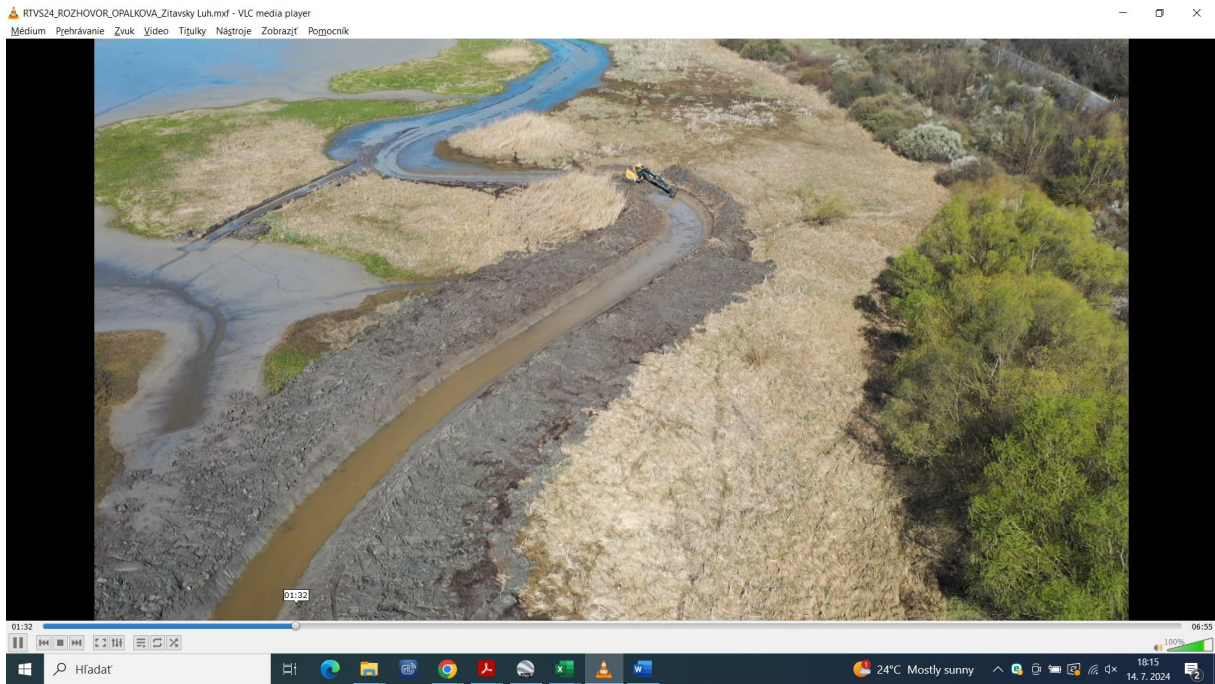
00:00 25:59

Media output 19:

Rozhovor pre RTVS :24, 10. apríl 2024, predstavenie priebehu revitalizácie Žitavského luhu

Záznam nie je v archíve televízie, poskytnutý materiál od redaktorky pre účely dokumentácie výstupu v médiách. Na základe dohody nie je možné záznam autorsky zverejňovať a slúži len na dokumentačné účely.

Media output 20:

During reporting period were published following interviews and media outputs:

1. Magazine Magyar7 – online and printed versions, 29. 05. 2025

<https://ma7.sk/tajaink/parizsi-mocsarak-ujjaszuleto-elohely>

Közélet

Párizsi mocsarak: újjászülető élőhely

A Szlovák Madártani Egyesület (SOS/BirdLife Slovensko) régóta dédelgetett álma válik valóra a kőbölkúti Párizsi mocsarak területén. Több évtizedes elhanyagoltság után végre megindult az egyedülálló élőhely újjáélesztése. A projekt célja nem kevesebb, mint visszaadni az élővilágnak azt, amit az emberi beavatkozás elvett.

Fotó: Bokor Klára

Media output 21:

Slovak Radio 25. 07. 2025

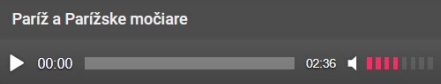
<https://slovensko.stvr.sk/clanky/cestovanie/409957/pariz-a-parizske-mociare>

Paríž a Parížske močiare

25. 07. 2025 14:13 | Cestovanie

Leto patrí cestovaniu. Jednou z najnavštevovanejších európskych destinácií je metropola Francúzska. Paríž však nájdete aj na južnom Slovensku. Vezme nás tam Zuzana Botiková.

Máte problém s prehrávaním? Nahláste nám chybu v prehrávači.

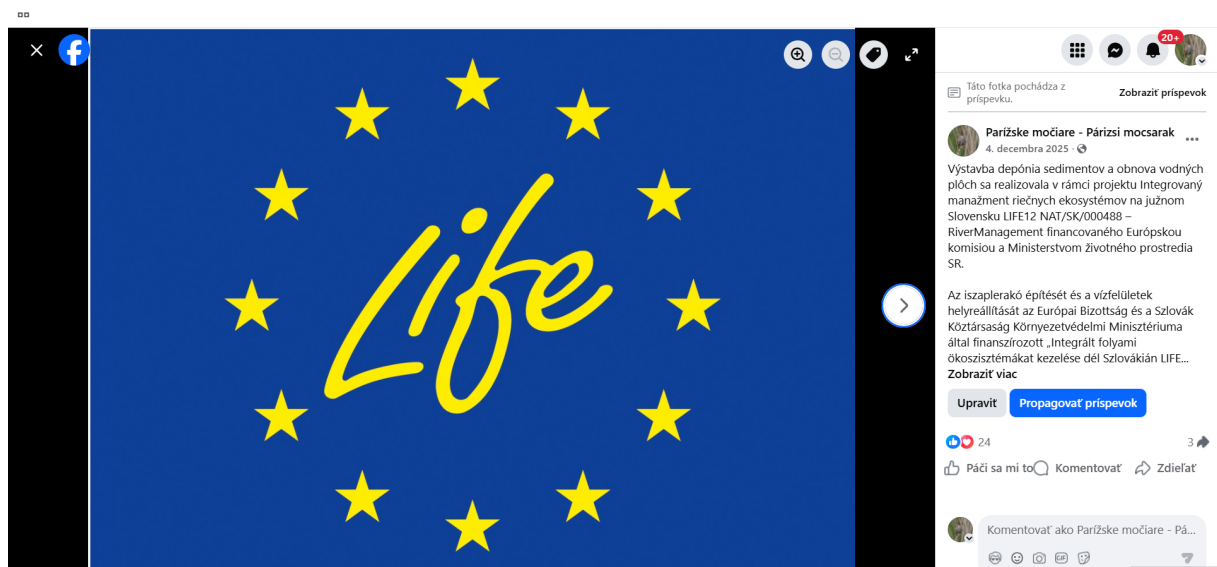
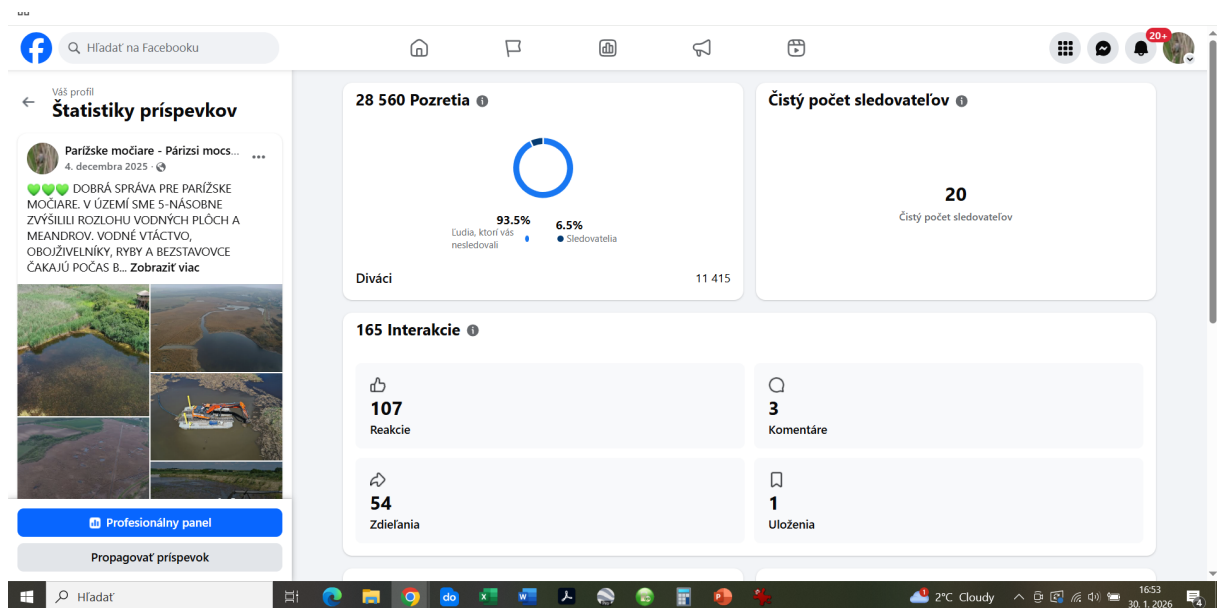
Media output 24:

Facebook Page – Parížske močiare – Párizsi mocsarak

The Facebook page has over 138 followers as of the date of the interim report. The most popular article about the revitalization results reached an audience of over 9,500 people and the post was viewed over 28,560 times.

<https://www.facebook.com/profile.php?id=61584474383322>

Screenshot document numbers of followers, audience and viewers:

Pravda > (<https://www.pravda.sk/>) Žurnál > (<https://zurnal.pravda.sk/>) Reportáž > (<https://z...>)

Chceme púšť alebo živú krajinu?

Prežitie budúcich generácií závisí od toho, či si krajina dokáže udržať vodu a príroda pestrosť. Intenzívne poľnohospodárstvo však vodu z krajiny celé roky cielavedome „vyháňa“ a biodiverzitu tiež. Lenže farmári nie sú tí zlí! Chybne je nastavená motivácia.

(<https://zurnal.pravda.sk/autor/9-barat-andrej/>)

Andrej Barát

(<https://zurnal.pravda.sk/autor/9-barat-andrej/>),

Pravda

03.12.2019 06:00

Martin Kaľavský pasie ovce a kozy na Žitavskom luhu.

debata

(2)

(<https://debata.pravda.sk/debata/534719-chceme-pust-alebo-zivu-krajinu/>)

zdieľať

(<https://www.facebook.com/pravda>)
u=[https%3A%2F%2Fwww.facebook.com/pravda](https://www.facebook.com/pravda)
chceme-pust-alebo-zivu-krajinu/

Voda má svoju pamäť. Aj napriek postaveným hrádzam si rieka v čase povodní nachádza cestu späť do starých ramien. Podzemnými kanálmi sýti mokrade. V Žitavskom luhu sa hadia bývalé korytá a bočné ramená rieky Žitava. Prírodná rezervácia pri obci Maňa je malou, asi 80-hektárovou pripomienkou nie tak dávnej nížinnej krajiny. Skrýva viacero vzácností.

Tisíce lastovičiek. Prespávajú vo vysokých trstinách, lovia hmyz nad zamokrenou pôdou. Vždy na jeseň sa sústreďujú na mokradiach, aby sa pripravili na dlhý let do Afriky. Aj obyčajná lastovička je už raritou. Celoeurópsky úbytok predstavuje 32 percent, na Slovensku je to však až 45.

4 % Rabatt und 3. Glas gratis

Začujeme ľabtušky lúčne. Z krovia vyskočia bažanty. Nad poľami loví kaňa sivá. Les pozdĺž pôvodného koryta Žitavy križujú hlohy, šípky, trnky, vďaka ktorým tu môže prezimovať drozd čvíkota. Preletel tisíce kilometrov z mrazivej Sibíri.

Žitavský luh predstavuje na západnom Slovensku jedno z posledných hniezdisk pre kačicu chrpačku, chriašťa bodkovaného, chriašťa malého. Množstvo hmyzu láka trasochvosta žltého, cíbika chochlatého, kalužiaka červenonohého a azda najväčšieho krásavca pasienkov – dudka chochlatého. Lenže hmyz, ktorý lovia, tu neexistuje len tak „sám od seba“.

Vhodné podmienky mu vytvára ďalší vzácny prvok, ktorý sa do voľnej krajiny pomaly vracia. Voľne sa pasúce ovce, kozy, stepný dobytok. Žitavský luh hnoja, trus láka chrobáky. Pestrá skladba pasúcich sa zvierat znamená, že na jar na lúkach vyrastú pestré trávy, presne také, aké vtáctvu a ďalšiemu hmyzu vyhovujú. Do kolobehu prispieva ešte ktosi.

Pramene vyschli

Martin Kaľavský je pastier, bača, roľník, farmár, ochranár a environmentalista v jednej osobe. Prestáhol sa sem z Bratislavy s manželkou a so synom. Pracovné nasadenie je náročné, zvieratá nepoznajú nedele, sviatky. A predsa sa „neporaziteľne“ usmieva. „V meste je neustály stres. Tu je pohoda. Ráno neriešim zápchy. Prídem do roboty pešo alebo na bicykli.“ Na manažmente prírodnej rezervácie sa podieľajú traja ľudia, projekt zabezpečuje občianske združenie SOS/Birdlife Slovensko vďaka podpore Európskej únie a ministerstva životného prostredia.

Kaľavský nám s nadšením opisuje, ako predvčerom priletel orliak. Z močiara vystrelili stovky vtákov a dravec kľučkoval v hustom mračne. „Akurát doleteli žeriavy. To je divadlo! Chodia po zamokrených lúkach, hľadajú si potravu, ozývajú sa špecifickým hlasom.“ Žitavský luh je pre Kaľavského raj. Lenže podobne „rajská“ krajina sa ešte v polovici minulého storočia tiahla celými nížinami. Čo by sa stalo, ak by tu pred takmer 40 rokmi nevyhlásili prírodnú rezerváciu? Všetky priehlbiny by zrovnali, dreviny vysekali, mokrade vysušili, zasypali. Vysiali by jednu plodinu. Vymizli by ovce a s nimi hmyz. Neboli by lastovičky, chrapačky, chriašte, dudky.

O akú krásu prichádzame

(<https://spravy.pravda.sk/fotogaleria/68081-o-aku-krasu-prichadzame/>)

■ FOTOGALÉRIA 9 FOTIEK ([HTTPS://SPRAVY.PRAVDA.SK/FOTOGALERIA/68081-O-AKU-KRASU-PRICHADZAME/](https://spravy.pravda.sk/fotogaleria/68081-o-aku-krasu-prichadzame/))

(<https://spravy.pravda.sk/fotogaleria/68081-o-aku-krasu-prichadzame/#1>)

(<https://spravy.pravda.sk/fotoga-o-aku-krasu-prichadzame/#2>)

(<https://spravy.pravda.sk/fotoga-o-aku-krasu-prichadzame/#3>)

Ako si môžeme byť istí takým scenárom? Presne toto sa stalo za hranicami rezervácie. Na čiernobielych leteckých snímkach z roku 1949 je vidno, ako boli pri Mani roztrúsené stovky políčok. Satelitné snímky ukazujú dramatickú premenu krajiny. Polia sa scelili do ohromných celkov. A všetky tie „medzistupne“, útočiská života, sa vytratili.

Stepný dobytok bol kedysi typickým "obyvateľom" nížin.

Každý to vidí na vlastné oči. Stačí zastaviť auto, vystúpiť a rozhliadnuť sa po pahorkoch pri Mani a vlastne kdekoľvek na Slovensku. Nekonečné polia sa možno krásne v scenérii vlnia, no pre chýbajúci život nie sú schopné zadržať vodu. Stačí, keď prídu dažde alebo sa topí sneh, a dediny ohrozujú bleskové povodne – hnedá pohroma sa valí z polí. A na druhej strane, takáto krajina je podľa ornitológa Jána Gúgha z SOS/Birdlife Slovensko dokonale vysušená. Ukazuje na nenápadný pás stromov, ktorý sa ako jeden z posledných krčí pri Mani. „Tam boli pramene. Mnohé sú však zanesené alebo vyschnuté.“

A teraz čo? Je riešením vytváranie ďalších chránených území? Chcú ekológovia spraviť zo Slovenska jednu veľkú rezerváciu? Určite nie!

Hranica myslenia

Ekológovia, ktorí upozorňujú na devastáciu krajiny, úbytok vody a dramatický pokles biodiverzity, naopak, chcú, aby sa v krajine hospodárilo. Ale šetrne. Citlivo. Že sa to dá, dokazuje aj história Žitavského luhu. Pred 40 rokmi tu prírodu nik nechránil. Ľudia tu gazdovali. A podľa Gúgha rešpektovali rieku, mokrade, nepúšťali sa s nimi do zbytočného boja. Hľadali efektívne hospodárenie – napríklad na podmáčaných pôdach boli pasienky, na strmých svahoch ovocné sady.

Presúvame sa k ďalšej hranici, medzi Rakúskom a Slovenskom, obcou Pama a hlavným mestom. Cesta na jednom úseku presne kopíruje hranicu štátov. Na rakúskej strane sa v hravých rytmoch striedajú pásy poličok. Akoby sa človek ocitol pri Mani v roku 1949. Tráva, ornica, tráva, ornica, stromy, jačmeň, ornica. A na Slovensku? Jedno veľké hnedé pole. Bez stromov, kríkov či trávy.

Niežeby v Rakúsku neboli veľké polia. No pozdĺž rakúsko-slovenskej hranice si možno overiť fakt, že slovenské a české lány patria k najrozľahlejším v Európe. Ide sčasti o pozostatok odlišného spoločenského vývoja, no nemožno sa vyhovárať len na minulosť. Problémom je, že dnešní farmári sú k intenzívnemu poľnohospodárstvu priamo motivovaní. Totiž, čo sa oplatí poľnohospodárovi viac?

Jednoznačne vytvárať hnedé nekonečno. Pretože ide o veľkú súvislú plochu, za ktorú dostane najviac dotácií. Tie sú priamo viazané na plochu. Ak by mu z nej „odkrajovali“ stromoradia, pásy s burinou, kríky, to všetko by sa mu z výslednej sumy odpočítalo. Naozaj sa však oplatí takto hospodáriť?

Krajina bez zvuku nie je produktívna

Z ornitológov sa stávajú smutní štatisti. Ktorí len vyratúvajú ikonické druhy, ktoré zo Slovenska miznú alebo definitívne vymizli. Nádherná krakľa belasá, alebo modrá vrana, ako ju prezývali ľudia. Mala rada pestrosť. Hvizdák veľký. Vyhľadával mokré lúky. „Hrozivé však je, že ubúdajú nielen vzácne, ale aj bežné druhy vtákov. Škovránok poľný. Jarabica.“ Za necelých 40 rokov sa vtáčie populácie Európskej únie stenčili o viac ako polovicu.

Vedľa ornitológa Jána Gúgha sa vinie svetlý pás - jedno zo starých ramien Žitavy.

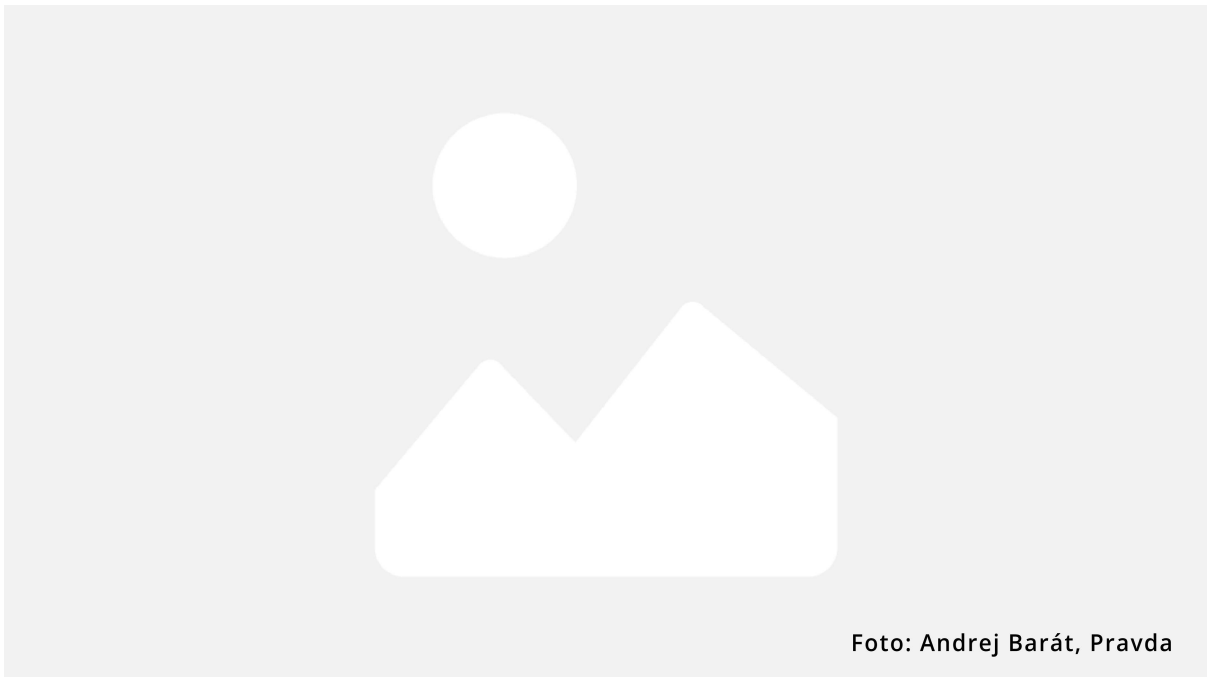
Je vedecky preukázané, že za úbytok biodiverzity môže intenzívne poľnohospodárstvo. A veda takisto overila, že poľnohospodárom sa oplatí robiť úplný opak. Rešpektovať prírodu a hospodáriť šetrnejšie. Vedci na komerčnej farme v strednom Anglicku vyčlenili necelých desať percent plochy pre „divočinu“, kde sa nerobilo nič, a výsledky porovnali s klasickou farmou. Zistili, že hoci paradoxne ubudla plocha pre vysádzanie plodín, výnosy vzrástli. Vysvetlenie naznačil už Žitavský luh.

Ak sa nechá časť pôdy ležať úhorom, zrazu majú kde žiť opelovače. Tie prospievajú rastlinám a sú potravou pre vtáky. Drobné organizmy lákajú predátory a tie priaznivo tlmia škodcov. Nie je to naivná rozprávka, ale vedecky potvrdený fakt. Že predeľovanie polí lúčnymi pásmi, stromami, kríkmi neprospeva len krajine, ale aj farmárovi. Pomáha to zadržiavať vodu, znižovať eróziu pôdy, tlmí dôsledky klimatickej krízy.

Paradoxom je, že presne tieto „zelené“ opatrenia pred siedmimi rokmi mala podporovať Spoločná poľnohospodárska politika Európskej únie, ktorá určuje pridelovanie dotácií. Bola nastavená ambiciózne, ekologicky, prinášala takzvané greeningové alebo zelené opatrenia, no prevalcoval ju lobing veľkých poľnohospodárskych subjektov.

Striedajúce sa políčka na rakúskej strane...

... a hnedé nekonečno bez života na Slovensku.

Absurdity

4 % Rabatt und 3. Glas gratis

Výsledkom napríklad bolo, že na Slovensku sa aj na spomínaných greeningových plochách používali pesticídy. Tieto chemikálie ničia hmyz, opelovače a pôdne organizmy, ktoré sú pre farmára životne dôležité.

Niekde sa začala ako zelené opatrenie vysádzať lucerna. Čo je veľmi dobre, pretože lucerna pôsobí v poľnohospodárskej krajine ako magnet pre vtáctvo, zver. Problémom však bola neohľaduplná intenzívna kosba. „Prvá kosba prebiehala už od polovice mája, práve v období, keď sa liahnu mláďatá. Lucerna sa kosí štyri-päť krát do roka a zakaždým pri tom uhynie obrovské množstvo zvierat. Toto vykazujeme ako ekologizáciu poľnohospodárstva?“ pýta sa Gúgh.

Niekde sa farmári dokonca podujali, že nechajú časť pôdy úhorom, čo je možno najlepšie greeningové opatrenie. „Lenže ministerstvo pôdohospodárstva určilo nariadenia, ktoré museli realizovať, aby zabránili šíreniu burín. Čo znamenalo, že opäť niekedy v máji nabehli s mulčovačmi a všetko to tam zomleli. Aj s vtákmi, zajacmi a všetkým, čo sa tam rozmnožovalo,“ dodáva ornitológ.

Stovky vedcov, ktorí v novembri zaslali výzvu Európskej únii, to neurobili v náhodnom čase. Pripravuje sa nová Spoločná poľnohospodárska politika. Znova obsahuje ambiciózne návrhy, tak aby sa potlačil negatívny dosah intenzívneho hospodárenia. No odborníci sa obávajú, že sa zopakuje rovnaký scenár ako pred rokmi a zvíťazí lobing. A ak by sa aj podarilo schváliť progresívnu Spoločnú poľnohospodársku politiku, ešte stále je tu riziko v koncovke. „Dôležité bude, ako sa to bude programovať na národnej úrovni. V súčasnosti by členské štáty mali dostať voľnejšiu ruku, čo takisto prináša mnohé otázky,“ naznačuje Gúgh. Pretože dobre mienené opatrenia môžu dopadnúť ako vo vyššie uvedených príkladoch. Nebude sa podporovať biodiverzita, naopak, ešte viac sa z nej ukrojí.

Návrat? Ale kam?

Ešte sa vráťme k vedeckému experimentu v Anglicku. Vedci nevymysleli nič nové. Ide o logické vzťahy, ktoré fungovali aj v minulosti. Zaujímavá je však otázka, prečo by sa malo šetrné hospodárenie vlastne finančne podporovať? Nemalo by byť vytváranie „zelených“ miest, z ktorých prúdi do okolia život, automaticky súčasťou uvažovania farmára o pôsobení v krajine? „Myslím si, že by malo byť vo vlastnom záujme každého poľnohospodára, aby si udržal úrodnú pôdu, na ktorej budú môcť hospodáriť jeho deti, vnuci. Prinajmenšom by sa malo hospodáriť v krajine tak, aby zadržala čo najviac vlhky. A nerobiť všetko preto, aby odtiekla, a potom nariekať – je sucho, dajte peniaze na zavlažovanie,“ mieni Gúgh.

Novembrové mraky sa nad Žitavským luhom zhrčia, protivne mrholí a pastier Kaľavský sa stále usmieva. Existuje skupina ľudí, ktorí už uvažujú nad krajinou osvietene. Sú medzi nimi aj mladí ľudia, neraz z mesta, ktorí by sa radi vrátili k životu starých alebo prastarých rodičov na vidieku. A možno ani nemajú generačné väzby, jednoducho sa chcú starať o zem, pásť ovce, pretvárať krajinu na krajšiu, odolnejšiu voči klimatickej kríze. Lenže práve systém dotácií založený na ploche vytvoril silný tlak. Bitka je o každú piad'. A tak sa často mladí farmári nemôžu dostať, a keď, tak len s veľkými ťažkosťami, k tomu kľúčovému – k pôde.

Intenzívne poľnohospodárstvo zabíja prírodu

- 2 500 vedcov v spoločnom liste vyzvalo EÚ, aby sa prestalo podporovať intenzívne poľnohospodárstvo.
- 55 percent vtáčích populácií ubudlo od roku 1980 v EÚ. Existuje jednoznačný vedecký konsenzus, že intenzifikácia poľnohospodárstva a strata biodiverzity spolu súvisia.
- 60 miliárd eur ročne dáva EÚ na poľnohospodárske dotácie, ktoré z veľkej časti smerujú na podporu intenzívneho alebo priemyselného poľnohospodárstva. Priamo sa tak podporuje sucho, klimatická kríza, strata biodiverzity a znečistenie ovzdušia a vody.

ČÍTAJTE VIAC

ARDEA

NOVINY SAMOSPRÁVY OBCE GBELCE
KÖBÖLKÚT KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNAK LAPJA

AUGUST
2025.
AUGUSZTUS

XIX. ročník ■ 1. číslo
XIX. évfolyam ■ 1. szám
ZDARMA ■ INGYENES

Spoločné zážitky, spoločná zábava: takto prebiehal tohtoročný Deň obce

Deň obce je obľúbeným letným podujatím, ktoré obec v tomto roku usporiadala 12. júla. Obyvateľov čakal bohatý program: v sobotu už v skorých ranných hodinách deväť tímov čakalo na to, aby si zmerali sily vo futbalovom turnaji na malom ihrisku. Ani tento rok nechýbala už tradičná súťaž vo varení guláša: vedľa ihriska sa v kotlíkoch a dobrej nálade varili chutné guláše. Vyhlásenie výsledkov turnaja a súťaže vo varení sa uskutočnilo popoludní v rámci slávnostného otvorenia Dňa obce. Starosta Gbeliec Szabolcs Bolya vo svojom prejave vyjadril nádej, že tento rok nič nepokazí obyvateľom dobrú náladu, čím mal na mysli minuloročnú nešťastnú búrku. „Považujem za dôležité, aby náš každodenný život obohacovali podujatia, ktoré našu komunitu ešte viac zocelia a medzi tieto patrí aj Deň obce,“ zdôraznil starosta a poďakoval všetkým, ktorí pomohli pri zorganizovaní podujatia, respektíve ho spestrili svojim vystúpením. Účastníkov pozdravil aj Tibor Csenger, podpredseda Nitrianskeho samosprávneho kraja, Iván Farkas, poslanec Nitrianskeho samosprávneho kraja a starosta obce Mužla, respektíve László Tompos, starosta partnerskej obce Nemesgulács. Na podujatí boli odovzdané aj Ceny obce, o ktorých sa podrobnejšie dočítate v správach. V rámci kultúrneho programu vystúpili miestni škôlkari, žiaci miestnej Základnej školy a Základnej školy J. Stampayho s vyučovacím jazykom maďarským, Ženský spevácky zbor pri Csemadoku, Ženský spevácky zbor pri ZŠ Gbelce, respektíve žiaci Základnej umeleckej školy F. Liszta. Deti si mohli vybrať zo zaujímavých aktivít: jazda na poníkovi, jazda vyhlídkovým vláčikom po obci, maľovanie na tvár, zapletanie vlasov, nafukovací hrad, rôzne zážitkové hry či penová párty. Mohli si tiež pozrieť ukážku Dobrovoľného hasičského zboru PRO Gbelce a vďaka Motoklubu VÖREX mali možnosť pozrieť si aj pretekárske motocykle. Večer divákov zabávali úspešné skupiny BonBon a Senzus a následne až do skorých ranných hodín hrala do tanca skupina Royal.

Közösség, élmény, szórakozás: így telt az idei Falunap

A nyári időszak népszerű programja a Falunap, amelyet idén július 12-én rendezett meg a község. Gazdag programkínálat várta a lakosokat: szombaton kora reggel kilenc csapat játékosai várták, hogy megmérkőzhessenek a kispályás labdarúgó-bajnokságon. Idén sem maradt el a gulyásfőző verseny: a pálya szélén kondérok sorakoztak, s jó hangulatban készültek az ízletes gulyások. A mérkőzések és a gulyásfőző verseny kiértékelését az ünnepélyes megnyitó keretében délután tartották. Bolya Szabolcs polgármester beszédében reményét fejezte ki, hogy idén semmi nem rontja el a lakosok jókedvét, utalva ezzel a tavalyi sajnálatos viharra. „Fontos számunkra, hogy a mindennapokat kiegészítsék azok az események, amelyek közösségünket még közelebb hozzák egymáshoz, ezek közé tartozik a Falunap is” – hangsúlyozta a község polgármestere, majd köszönetet mondott mindenkinek, aki segítette a rendezvény megvalósulását vagy műsorával színesítette a programot. A résztvevőket köszöntötte Csenger Tibor, Nyitra megye alelnöke, Farkas Iván, Nyitra megyei képviselő, Muzsla község polgármestere és Köbölkút testvértelepülése, Nemesgulács polgármestere, Tompos László. A rendezvényen átadták a Faludíjakat is, erről az önkormányzati hírekben olvashatnak részletesen. A kultúrprogramban felléptek a helyi óvodások, a Szlovák Tanítási Nyelvű Alapiskola és a Stampay János Alapiskola tanulói, a Csemadok mellett működő asszonykórus és a szlovák alapiskola mellett működő asszonykórus, valamint a Liszt Ferenc Művészeti Alapiskola növendékei. A gyerekek izgalmas foglalkozások közül választhattak: volt pónilovaglás, falunézó kisvonatozás, arcfestés, hajfonás, ugrálóvár, élményjátékok, habparty, de megtekinthették a Köbölkút-ÉRT önkéntes tűzoltó egyesület bemutatóját, a VÖREX motoklubnak köszönhetően pedig a versenymotókat láthattak. Az esti koncerteken a nagyszerű BonBon együttes és a Senzus szórakoztatta a közönséget, majd a Royal együttes húzta a talpalávalót egészen hajnalig.

Parížske močiare: znovuzrodený biotop

Dlhoročný sen Slovenskej ornitologickej spoločnosti (SOS/Bird-life Slovensko) sa na území Parížskych močiarov v Gbelciach stáva skutočnosťou. Po desaťročiach zanedbávania sa konečne začala revitalizácia tejto jedinečnej lokality. Cieľom projektu je prinavrátiť prírode to, čo jej bolo ľudskými aktivitami odobraté.

Na práce dozerá Ján Gúgh, manažér ornitologickej spoločnosti, pre ktorého je ochrana Podunajska srdcovou záležitosťou. Spolu s ním a so starostom obce Gbelce, Szabolcsom Bolyom, si prezrieme terén z vyhliadkovej veže močiarov a následne sa presúvame aj na miesto prác.

Návrat stratených druhov

Od pána Gúgha sa dozvedáme, že ochranné zásahy realizuje slovenská firma, pričom sa používa česká technológia – čerpadlovým bagrovacím systémom sa z lokality odstraňuje nahromadený kal.

Ten sa potrubným systémom odvádza do špeciálne vybudovanej nádrže, ktorá bola dokončená už v roku 2023 v chotári blízkej obce Nová Vieska. Tam sa bahno usadí a voda sa vracia späť do mokradí.

Projekt je realizovaný s podporou programu LIFE Európskej únie, Ministerstva životného prostredia SR, nemeckej spolkovéj nadácie pre životné prostredie Deutsche Bundesstiftung Umwelt, VÚB, Slovenskej sporiteľne a nadácie TIPSPORT. Nádrž bola postavená za 240-tisíc eur, transport bahna zo štyroch hektárov bude stáť približne 330-tisíc eur. Práce boli zahájené v marci tohto roka a potrvajú do júna.

Pán Gúgh nám aj na mape ukazuje, že zásahy sa vykonávajú na troch miestach, kde už bola časť trstiny pokosená. Cieľom je vytvoriť štyri hektáre novej vodnej plochy na miestach, ktoré boli predtým otvorenými vodami, avšak v súčasnosti sú zanesené bahnom a husto zarastené trstinou. Cieľ je z hľadiska ekológie jasný: prilákať späť vtáky, obojživelníky, ryby, hmyz a zároveň zvýšiť diverzitu miestnej flóry.

Chyby minulosti, výzvy súčasnosti

Ornitologická spoločnosť sa dlho snažila nájsť zdroje na práce tohto druhu. Kedysi bola polovica územia pokrytá trstinou a druhá polovica vodou, no rozsiahle odvodňovanie a výstavba kanálov mali z hľadiska ochrany prírody a vodohospodárstva negatívny vplyv na celú oblasť. K zhoršeniu prispelo aj to, že do kanála sa s veľkou pravdepodobnosťou dostáva aj odpadová voda a pri silných búrkach doň vteká aj dažďová voda z okolitých poľnohospodárskych plôch. Upozorňuje aj na to, že terén je ťažký, hĺbka vody je miestami poldruha metra, vrstva bahna je hrubá a keďže sa tu počas druhej svetovej vojny tiahla frontová línia, práce sťažuje aj množstvo kráterov. Odstrániť sa musí približne 20-tisíc kubických metrov bahna. Po zásahu sa posúdi vplyv na živú prírodu. Pozbieraný kal je vhodný aj na kompostovanie a zvyšky starej trstiny by sa dali použiť na výrobu brikiet. Z obnovených trstiny by sa mohli vyrábať rôzne produkty, napríklad trstinové strechy, mimochodom v Novej Vieske je firma, ktorá sa tým zaoberá.

Ochranné pozorovania a dopad na životné prostredie

Ornitológ vysvetľuje, že mapuje všetky vtáky, ktoré videl alebo počul v močiaroch, aby si neskôr mohol urobiť predstavu o tom, ako vtáctvo reagovalo na zmeny. Vyčistené časti už teraz navštevujú volavky purpurové a objavil sa aj vzácny druh vtáka, ibisovec, ktorý sa na Slovensku vyskytuje výlučne v jedinom známom hniezdisku. Vrátili sa aj cibíky, rôzne druhy kačíc, kane močiarne a počul aj spevavé vtáky. Premnožené nutrie predstavujú tiež vážny problém. Tento invazívny hlodavec spása rastliny, ktoré sú kľúčovým biotopom pre viaceré druhy vtákov. Napríklad predtým tu hniezdiace chriašteľe malé takmer vymizli, zatiaľ čo trsteniarik tamariškový, ktorý hniezdi len u nás v Gbelciach, sa dokázal prispôsobiť zmenám.

Aj starosta obce, Szabolcs Bolya, sa teší, že po niekoľkých desaťročiach sa začala revitalizácia územia. Hovorí, že kedysi si mnohí ľudia zarábali na živobytie zberom a spracovaním trstiny, dnes už táto činnosť v lokalite úplne zanikla. Sme vďační páňovi Gúghovi za to, že prostredníctvom projektu vytvoril možnosť na revitalizáciu močiarov. Obec by nebola schopná to všetko financovať. Revitalizácia je veľmi dôležitá nielen pre obec, ale aj pre región, a to z troch dôvodov: tento špecifický biotop, v ktorom prekvitá život, priláka turistov, deti zo škôl by si tu na hodinách biológie mohli osvojiť poznatky o ochrane prírody a v období sucha môže poslúžiť ako zásobáreň vody – vysvetľuje pán starosta.

Parížske močiare sú jedným z najvýznamnejších mokradí na Slovensku a súčasne národnou prírodnou rezerváciou. Rozsiahly močiarny systém pozdĺž potoka Paríž nachádzajúci sa v katastrach obcí Gbelce, Nová Vieska, Strekov a Svodín je domovom mnohých druhov vtákov – celkovo bolo v lokalite zaznamenaných 170 druhov. V dôsledku zanesenia a zarastania trstinou sa však populácie viacerých druhov znížili alebo úplne vymizli.

Najčastejšími druhmi vtákov sú trsteniarik bahenný, trsteniarik veľký, trsteniarik slávikovitý, strnádka trstinová, chriašteľ vodný, sliepočka vodná a fúzatka trstinová. Najvýznamnejšími druhmi sú chriašteľ malý, trsteniarik tamariškový, kačica chrapačka, kaňa močiarna, bučiačik močiarny, hus divá a včelárík zlatý. Vzácny hniezdiacim druhom sú volavka purpurová, bučiak veľký, slávik modrák a nachádzajú sa tu aj významné kolónie hniezdiacich volaviek bielych. Viac ako štvrtina slovenskej populácie chriašteľa malého hniezdi v Parížskych močiaroch a je to jediné potvrdené hniezdisko trsteniarika tamariškoveho na Slovensku. Močiar má veľký význam aj počas migrácie vtákov.

Okrem vtáctva poskytuje útočisko aj mnohým iným druhom živočíchov. Významné sú populácie hmyzu, obojživelníkov, plazov, rýb a cicavcov. Vzácny obyvateľom močiarov je vydra riečna, hraboš severský a korytnačka močiarna. V lokalite Parížskych močiarov bol objavený a opísaný pre vedu dovtedy neznámy druh blanokrídleho hmyzu Gbelcia crassiceps.

Klára Bokor, Uverejnené v časopise Magyar7, číslo 2025/20.

Párizsi mocsarak: újjászülető élőhely

A Szlovák Madártani Egyesület (SOS/BirdLife Slovensko) régóta dédelgetett álma válik valóra a köbölküti Párizsi mocsarak területén. Több évtizedes elhanyagoltság után végre megindult az egyedülálló élőhely újjáélesztése. A projekt célja nem kevesebb, mint visszaadni az élővilágnak azt, amit az emberi beavatkozás elvett.

A munkálatokat Gúgh János, a madártani egyesület menedzsere felügyeli, akinek szívügye a Duna mente megóvása. Vele és Köbölkút polgármesterével, Bolya Szabolccsal a mocsár kilátójából vesszük szemügyre a terepet, majd a munkálatok helyszínére is elmegyünk.

Visszahozni az eltűnt fajokat

Jánostól megtudjuk, a természetvédelmi beavatkozást egy szlovákiai cég végzi, a munkához cseh technológiát alkalmaznak – szivattyús bagerrendszerrel eltávolítják a felgyülemlett iszapot a területről.

Ezt csőrendszeren keresztül szállítják el egy külön erre a célra megépített tározóba, amely már 2023-ban elkészült a közeli Kisújfalu határában. Ott az iszap leülepszik, a víz pedig visszafolyik a láp területére.

A projekt az Európai Unió LIFE programja, a Szlovák Környezetvédelmi Minisztérium, a Deutsche Bundesstiftung Umwelt német szövetségi környezetvédelmi alapítvány, a VÜB, a Szlovák Takarékpénztár, valamint a TIPSPORT alapítvány támogatásával valósul meg. A tározó 240 ezer euróból épült meg, négy hektárról az iszap-transzportot úgy 330 ezer euró lesz. A munkálatok idén márciusban indultak, és júniusig tartanak.

János térképen is mutatja, hogy a beavatkozás három helyszínen történik, ahol a nádas egy részét már lekaszálták. A cél négy hektár új vízfelület kialakítása azokon a területeken, amelyek korábban is nyílt vizek voltak, de mára iszappal és sűrű náddal telítődtek. A természetvédelmi cél egyértelmű: visszacsábítani a madarakat, kételtűeket, halakat, rovarokat, s egyben a növényvilág változatosságát is növelni.

A múlt hibái, a jelen kihívásai

A madártani egyesület régóta próbált forrást találni hasonló munkákra. Egykor a terület fele nádas, fele vízfelület volt, de a masszív lecsapolások, a csatornaépítés negatívan hatott az egész területre, mind a természetvédelem, mind a vízháztartás szempontjából. A romláshoz hozzájárult, hogy nagy valószínűséggel szennyvíz is kerül a kanálisba, de a környező mezőgazdasági területről is belefolyik az esőlé, ha heves zivatarok vannak.

Kitér arra is, a terep nehéz, a víz mélysége helyenként másfél méter, az iszap vastag, s mivel a II. világháború alatt itt húzódott a front, így számos kráter is nehezíti a munkát. Mintegy 20 ezer köbméter iszapot kell eltávolítani. A beavatkozás után felméri majd, milyen hatással volt az élővilágra. Az összegyűjtött iszaptömeg komposztálásra is alkalmas, az avas nád törmelékét pedig akár brikettgyártásra is fel lehetne használni. A nádból, ha megújul, nádtermékek – például nádtetők – készülhetnek, van is egy ezzel foglalkozó vállalkozás Kisújfalun.

Természetvédelmi megfigyelések és hatások

Az ornitológus kifejti, felméri a láp összes látott vagy hallott madarát, hogy a későbbiekben képet tudjon alkotni arról, hogyan reagált a madárvilág a változtatásokra. A gyérített részeket máris látogatják a vörös gémekek, és előkerült egy ritka madárfaj, a batla is, amely Szlovákiában csak egyetlen ismert költőhelyen fordul elő.

Visszatértek a bóbicek, a különféle récefajok, a barna réti héják, és az énekesmadarak kórusát is hallani. A nutriák elszaporodása komoly problémát jelent. Ez az invazív rágcsáló lelegeti azokat a növényeket, amelyek több madárfaj számára is kulcsfontosságú élőhelyek. A korábban költő kis vízcibék például szinte teljesen eltűntek, míg a fülemülesítke, amely csak itt, Köbölkúton költ, képes volt alkalmazkodni a változásokhoz.

Bolya Szabolcs polgármester is örül annak, hogy több évtized után elindult a terület revitalizációja. Elmondja, régen sok ember egzisztenciáját teremtette meg a nádatás és feldolgozás, ma már ez a tevékenység teljesen megszűnt a területen. Köszönet Gúgh Jánosnak, hogy pályázat által megteremtették a mocsár felújításának a lehetőségét. A község ezt nem tudná finanszírozni. Három szempontból is nagyon fontos a revitalizáció nemcsak a községnek, de a régióknak is: az étellel teli különös élőhely még inkább vonzza a turistákat, az iskolákból a gyerekek az ide kihelyezett biológiaórán természetvédelmi ismereteket szerezhetnek, és aszályos időben a víz rezervoárja tud lenni – fejti ki a polgármester.

A Párizsi mocsarak Szlovákia egyik legjelentősebb vizes élőhelye, nemzeti természetvédelmi rezervátum. A Köbölkút, Kisújfalu, Kürt és Szőgyén kataszterében található Párizs-patak völgyének kiterjedt mocsárrendszere sok madárfaj otthona – összesen 170 fajt észleltek a területen. A feltöltődés és nádasodás következtében azonban több faj állománya csökkent vagy teljesen eltűnt.

A leggyakoribb madárfajok a cserregő nádiposzáta, a nádi rigó, a nádi tücsökmadár, a nádi sármány, a guvat, a vízityúk és a bakóscinege. A legjelentősebb fajok a kis vízcibé, a fülemülesítke, a böjti réce, a barna rétiheja, a törpegém, a nyári lúd és a gyurgyalag. Ritka fészkelők a vörös gém, a bölömbika, a kékbegy, valamint jelentős telepe található a területen fészkelő nagy kócsagoknak is. A kis vízcibé szlovákiai populációjának több mint egynegyede fészkel a Párizsi-mocsarakban, a fülemülesítkének pedig az egyetlen bizonyított költőhelye Szlovákiában. A mocsár nagy jelentőséggel bír a madarak vonulásakor is.

A madárvilágon kívül sok más állatfajnak is menedéket nyújt. Jelentős a rovarok, kételtűek, hüllők, halak és emlősök állománya. A mocsarak ritka lakója az európai vidra, az északi pocok és a mocsári teknős. A Párizsi mocsarak területén fedezték fel és írták le a tudomány számára az addig ismeretlen Gbelcia crassiceps elnevezésű hártýásszárnyú rovarfajt.

Bokor Klára, Megjelent a Magyar7 2025/20. számában.

BOKOR KLÁRA

PÁRIZSI MOCSARAK – ÚJJÁSZÜLETŐ ÉLŐHELY

A Szlovák Madártani Egyesület (SOS/BirdLife Slovensko) régóta dédelgetett álma válik valóra a köbölkúti Párizsi mocsarak területén. Több évtizedes elhanyagoltság után végre megindult az egyedülálló élőhely újjáélesztése. A projekt célja nem kevesebb, mint visszaadni az élővilágnak azt, amit az emberi beavatkozás elvett.

A munkálatokat Gúgh János, a madártani egyesület menedzsere felügyeli, akinek szívégye a Duna mente megóvása. Vele és Köbölkút polgármesterével, Bolya Szabolccsal a mocsár kilátójából vesszük szemügyre a terepet, majd a munkálatok helyszínére is elmegyünk.

Visszahozni az eltűnt fajokat

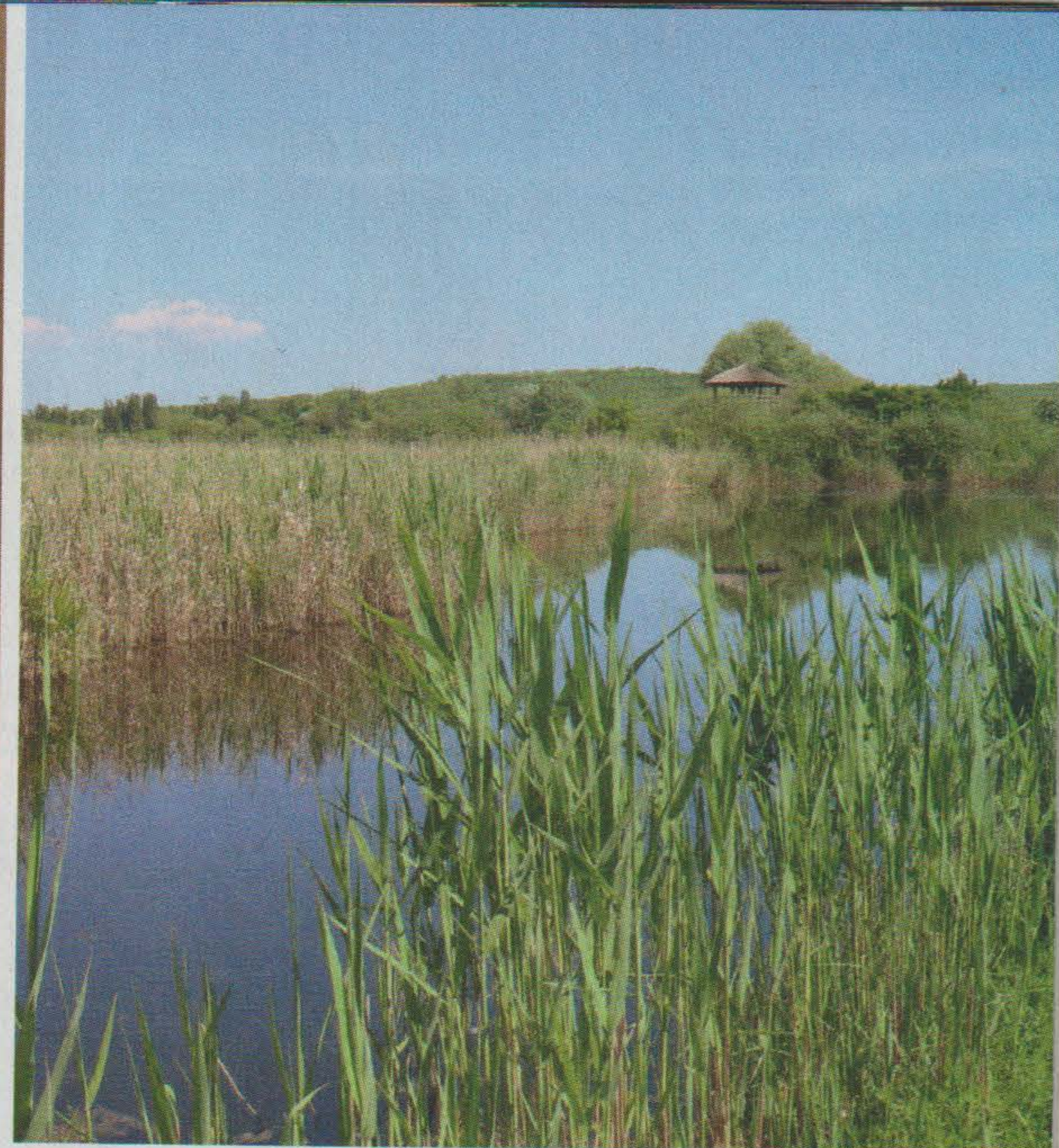
Jánostól megtudjuk, a természetvédelmi beavatkozást egy szlovákiai cég végzi, a munkához cseh technológiát alkalmaznak – szivattyús bagerrendszerrel eltávolítják a felgyülemlett iszapot a területről. Ezt csőrendszeren keresztül szállítják el egy külön erre a célra megépített tározóba, amely már 2023-

ban elkészült a közeli Kisújfalu határában. Ott az iszap leülepszik, a víz pedig visszafolyik a láp területére. A projekt az Európai Unió LIFE programja, a Szlovák Környezetvédelmi Minisztérium, a Deutsche Bundesstiftung Umwelt német szövetségi környezetvédelmi alapítvány, a VÚB, a Szlovák Takarékpénztár, valamint a TIPSPORT alapítvány támogatásával valósul meg. A tározó 240 ezer euróból épült meg, négy hektárról az iszap-transzport úgy 330 ezer euró lesz. A munkálatok idén márciusban indultak, és júniusig tartanak.

János térképen is mutatja, hogy a beavatkozás három helyszínen történik, ahol a nádas egy részét már lekaszálták. A cél négy hektár új vízfelület kialakítása

azokon a területeken, amelyek korábban is nyílt vizek voltak, de mára iszappal és sűrű náddal telítődtek. A természetvédelmi cél egyértelmű: visszacsábítani a madarakat, kételtűeket, halakat, rovarokat, s egyben a növényvilág változatosságát is növelni.

A probléma gyökere, hogy a terület évtizedek óta kezelés nélkül van, ennek következtében kilencvenöt százalékát nádas borítja. Peremén még pezseg az élet, beszélgetésünk alatt is olyan zenebonát csapnak a kecskebékák, hogy a saját hangunkat is alig halljuk. A láp közepén azonban olyan vastag biomasszaréteg gyűlt össze, hogy ott már szinte semmi nem él meg. Bár a kócsagok ott költenek, táplálkozni másutt kénytelenek. A hosszú távú cél, hogy a ná-

| Alig van már nyílt vízfelület / Gúgh János felvételei |

das harminc százaléka ismét nyílt víz legyen – ideális élőhelyet teremtve számos állat- és növényfaj számára.

A múlt hibái, a jelen kihívásai

A madártani egyesület régóta próbált forrást találni hasonló munkákra. Egykor a terület fele nádas, fele vízfelület volt, de a masszív lecsapolások, a csatornaépítés negatívan hatott az egész területre, mind a természetvédelem, mind a víz-háztartás szempontjából. A romláshoz hozzájárult, hogy nagy valószínűséggel szennyvíz is kerül a kanálisba, de a környező mezőgazdasági területről is belefolyik az esőlé, ha heves zivatarok vannak. Régebben, ami a nádasba belefolyt, azt a víz ki is mosta, jelenleg a zsilipek és

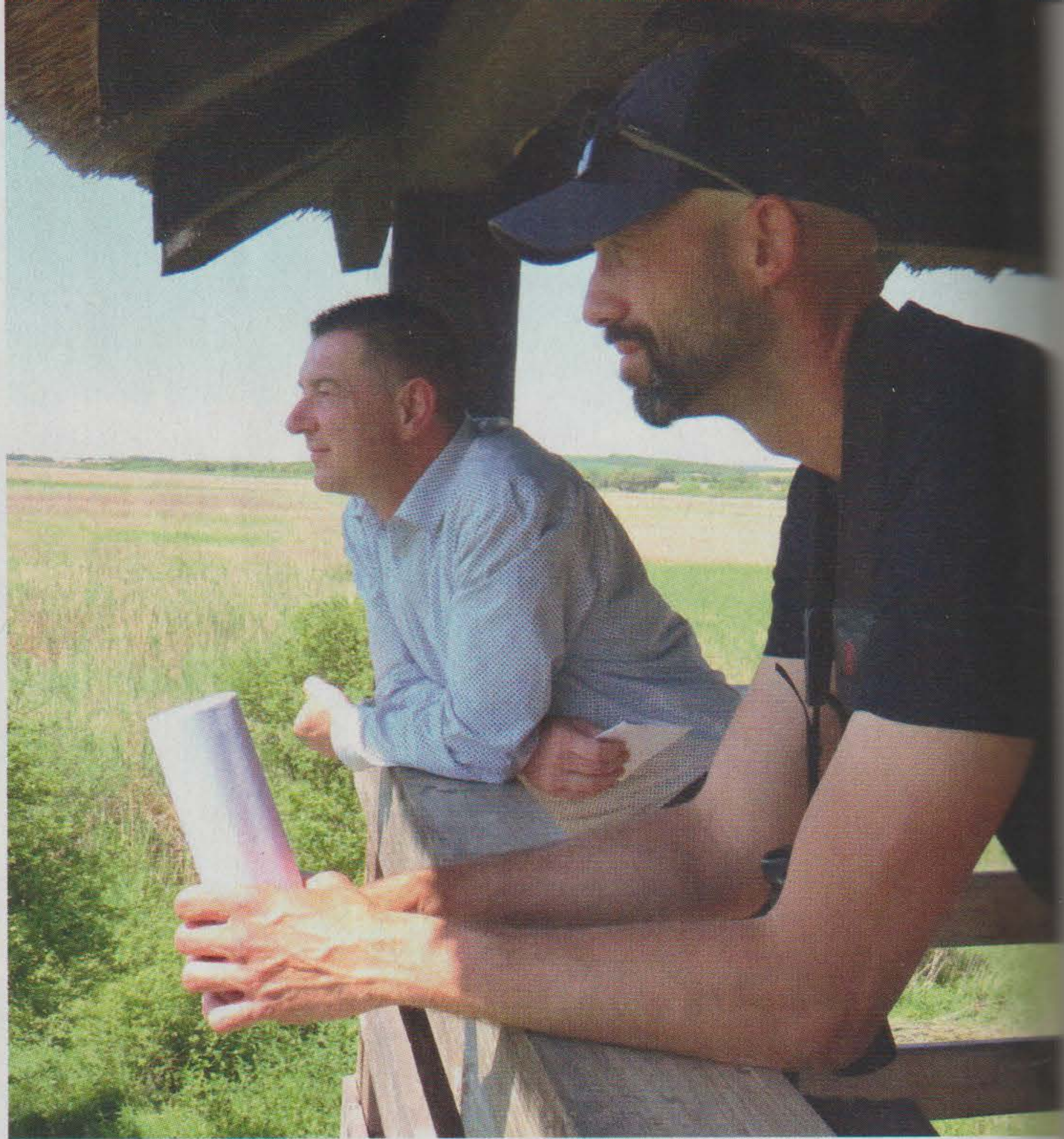
gátak miatt nem tud elfolyni az üledék. Ez okozza a nád burjánzását. Évtizedekkel ezelőtt még folyt a nád téli aratása is, de mára lehetetlenné vált a felmelegedés és a megfelelő fagyok hiánya miatt.

– Kerestük a megoldást, mert ha kezelés nélkül hagynánk a mocsarat, akkor itt pár évtizeden belül erdő lenne. Feltöltődne, kiszáradna, ahogy látjuk is már nem egy helyen – mutat a szakember a nádas szélei felé, ahol bizony jócskán behúzódtak már a cserjék a területre. Kitér arra is, a terep nehéz, a víz mélysége helyenként másfél méter, az iszap vastag, s mivel a II. világháború alatt itt húzódott a front, így számos kráter is nehezíti a munkát. Mintegy 20 ezer köbméter iszapot kell eltávolítani. A beavatkozás után felméri

majd, milyen hatással volt az élővilágra. Az összegyűjtött iszaptömeg komposztálásra is alkalmas, az avas nád törmelékét pedig akár brikettgyártásra is fel lehetne használni. A nádból, ha megújul, nádtermékek – például nádtetők – készülhetnek, van is egy ezzel foglalkozó vállalkozás Kisújfalun.

Természetvédelmi megfigyelések és hatások

A BirdLife projektmenedzsere, Gúgh János a terepen folyamatosan koordinálja a munkákat: egyik csapat vágja a nádat, a másik bágerez, a harmadik pedig az iszapot vezeti el a csőrendszeren. A legnagyobb távolság, ahonnan szállítani kell, 1,8 km.

| Bolya Szabolcs polgármester és Gúgh János a munkálatok felügyelője a kilátóból szemlélik a tájat |

Az ornitológus kifejti, felméri a láp összes látott vagy hallott madarát, hogy a későbbiekben képet tudjon alkotni arról, hogyan reagált a madárvilág a változtatásokra. A gyérített részeket máris látogatják a vörös gémekek, és előkerült egy ritka madárfaj, a batla is, amely Szlovákiában csak egyetlen ismert költőhelyen fordul elő. Visszatértek a búbicek, a különféle récefajok, a barna réti héják, és az énekesmadarak kórusát is hallani. A nutriák elszaporodása komoly problémát jelent. Ez az invazív rágcsáló lelegeti azokat a növényeket, amelyek több madárfaj számára is kulcsfontosságú élőhelyek. A korábban költő kis vízicsibék például szinte teljesen eltűntek, míg a fülemülesítke, amely csak itt, Kőbölkúton költ, képes volt alkalmazkodni a változásokhoz.

A kotrógéphez megyünk, az ösvény mellett vannak az összeszerelésre váró csövek. A cserregő nádi poszáta pont mellettünk énekel. Régen, amikor még bőven volt vízfelület, úszó szigetek is voltak a Párizsi mocsarakban, ezek némelyikét még lakták is. Most hódvárat látunk, János szerint itt a nádasban hasznos a tevékenysége. Szarvasok, őzek, vaddisznók is nagyobb számban élnek a nádasban, tavaly még kapibarát (vízidisznó, vagy úszódisznó – a szerk. megj.) is megfigyeltek, amelyet valaki szabadon engedhetett, de az idén már nem bukkant fel.

A munkások elmondják, nehéz a munka, a kotrógépet már kivitték a nyílt vízre, de a csónak, amivel megközelítik, sokszor megfeneklik az iszapban. A madarakat azonban láthatóan nem zavarja a munkagép jelenléte, mert kócsagok, hattyúk tollászokodnak nem messze.

Bolya Szabolcs polgármester is örül annak, hogy több évtized után elindult a terület revitalizációja. Elmondja, régen sok ember egzisztenciáját teremtette meg a nádaratás és feldolgozás, ma már ez a tevékenység teljesen megszűnt a területen:

– Köszönet Gúgh Jánosnak, hogy pályázat által megteremtették a mocsár felfrissítésének a lehetőségét. A község ezt nem tudná finanszírozni. Három szempontból is nagyon fontos a revitalizáció nemcsak a községnek, de a régióknak is: az élettel teli különös élőhely még inkább vonzza a turistákat, az iskolákból a gyerekek az ide kihelyezett biológiaórán természetvédelmi ismereteket szerezhetnének, és aszályos időben a víz rezervoárja tud lenni – fejti ki a polgármester.

Bolya Szabolcs mindehhez hozzáteszi, ha minden a tervek szerint halad, a három kiválasztott helyszínen újra tavakat láthatunk – élettel teli, pezsgő, biodiverz mocsári élőhelyeket, ahol az ember végre nem a pusztítás, hanem a helyreállítás végrehajtója.

A Párizsi mocsarak Szlovákia egyik legjelentősebb vizes élőhelye, nemzeti természetvédelmi rezervátum. A Kőbölkút, Kisújfalu, Kürt és Szőgyén kataszterében található Párizs-patak völgyének kiterjedt mocsárrendszere sok madárfaj otthona – összesen 170 fajt észleltek a területen. A feltöltődés és nádasodás következtében azonban több faj állománya csökkent vagy teljesen eltűnt.

A leggyakoribb madárfajok a cserregő nádiposzáta, a nádi rigó, a nádi tücsökmadár, a nádi sármány, a guvat, a vízityúk és a bakóscinege. A legjelentősebb fajok a kis vízicsibe, a fülemülesítke, a böjti réce, a barna rétihéja, a törpegém, a nyári lúd és a gyurgyalag. Ritka fészkelők a vörös gém, a bölömbika, a kékbegy, valamint jelentős telepe található a területen fészkelő nagy kócsagoknak is. A kis vízicsibe szlovákiai populációjának több mint egy-egyede fészkel a Párizsi-mocsarakban, a fülemülesítkének pedig az egyetlen bizonyított költőhelye Szlovákiában. A mocsár nagy jelentőséggel bír a madarak vonulása során is.

A madárvilágon kívül sok más állatfajnak is menedéket nyújt. Jelentős a rovarok, kételtűek, hüllők, halak és emlősök állománya. A mocsarak ritka lakója az európai vidra, az északi pocok és a mocsári teknős. A Párizsi mocsarak területén fedezték fel és írták le a tudomány számára az addig ismeretlen *Gbelcia crassiceps* elnevezésű hártvány szárnyú rovarfajt.

Hlavným problémom našej najväčšej trstinovej mokrade je trstina samotná

O Parížskych močiarnoch s JÁNOM GÚGHOM z SOS/Birdlife Slovensko.

Parížske močiare sú legendárne nielen v kruhoch ornitológov. Viac ako 95 % ich rozlohy predstavujú trstinové porasty. Na jednej strane poskytujú životný priestor niekoľkým vzácnym druhom živočíchov, na druhej strane sú husté, nepriechodné, zakrývajú vodnú plochu a uberajú životný priestor žabám, rybám i vtákom.

Ján Gúgh.

Parížske močiare sa nachádzajú na juhu Slovenska v blízkosti obce Gbelce a patria medzi jedinečné mokradové územia s mimoriadnym prírodným významom. Tento fragment niekdajšej rozsiahlej mokradovej krajiny si aj napriek tlaku modernej poľnohospodárskej činnosti zachoval vysokú druhovú rozmanitosť. O ochranu a obnovu tohto cenného územia sa dlhodobo stará Slovenská ornitologická spoločnosť/BirdLife Slovensko – nezisková organizácia, ktorá už viac ako 30 rokov pôsobí v oblasti výskumu, ochrany vtáctva a ich biotopov. Jedným z kľúčových odborníkov v tejto oblasti, je JÁN GÚGH, ornitológ a ochranár s dlhoročnou skúsenosťou, ktorý pozná Parížske močiare takmer do posledného trstia. V nasledujúcom rozhovore

hovorí o histórii a význame územia, konkrétnych opatreniach, ktoré sa tu realizujú, aj o vzhli do budúcnosti. V čase klimatickej krízy, úbytku biodiverzity a zhoršujúceho sa vodného režimu sú Parížske močiare živým príkladom toho, že starostlivosť o krajinu má zmysel – no vyžaduje trpezlivosť, poznanie a spoluprácu.

Parížske močiare patria k menším chráneným vtáčím územiám a mieru návštevnosti tu limituje práve charakter územia. Ako by si opisal význam územia a na čo by sa mali návštevníci zamerať, keď sem zavítajú?

Parížske močiare predstavujú najväčšiu kompaktnú trstinovú mokrad na Slovensku. Význam mokrade presahuje hranice Slovenska a zaraďuje sa vďaka vzácnosti a aj počtu vtáčích obyvateľov

medzi územia NATURA 2000 a medzinárodne významné mokrade. Len tu v rámci Slovenska hniezdi historicky a dlhodobo trsteniarik tamariskový, ktorý je zároveň aj symbolom územia. Rozsiahle porasty trstiny sú životným priestorom ďalších spevavcov, ktorých hlas na jar a začiatkom leta ozvučuje trstinové more. Nikde inde na Slovensku nebudete počuť toľko trsteniarikov rôznych druhov, svrčiakov slávikovitých a strnádok trstinových na jednom mieste ako na Parížskych močiarnoch. Počas návštevy územia je preto dobré naučiť sa rozlišovať trstinové spevavce podľa ich spevu alebo si pomôcť vhodnou aplikáciou do smartfónu na určovanie spevu vtákov. V trstinách žijú skryto aj ďalšie druhy, napríklad kolónia belúše veľkej, vzácnu volavku purpurovú,

bučiak veľký, fúzatky trstinové či chriašť malý, ktorého štvrtina celoslovenskej populácie žije na Parížskych močiarnoch.

Kedy si osobne prvýkrát navštívil Parížske močiare? Pamätáš si moment, keď si ľudia v organizácii uvedomili, že toto územie má výnimočnú hodnotu, ktorú treba chrániť?

Územie som prvýkrát navštívil pred viac ako 20 rokmi počas terénnych prác vysokoškolského štúdia. Mokrade ma osobne obzvlášť fascinujú a Parížske močiare sú výnimočne svojou neskutočnou atmosférou, vôňou a tým, že tu prežívajú vzácné vtáky, ktoré inde na Podunajsku nenájdeme. Aj fakt obrovskej koncentrácie vtáctva na tomto mieste je neuveriteľný a v porovnaní s okolitou agrárnou púšťou je to naozaj oáza

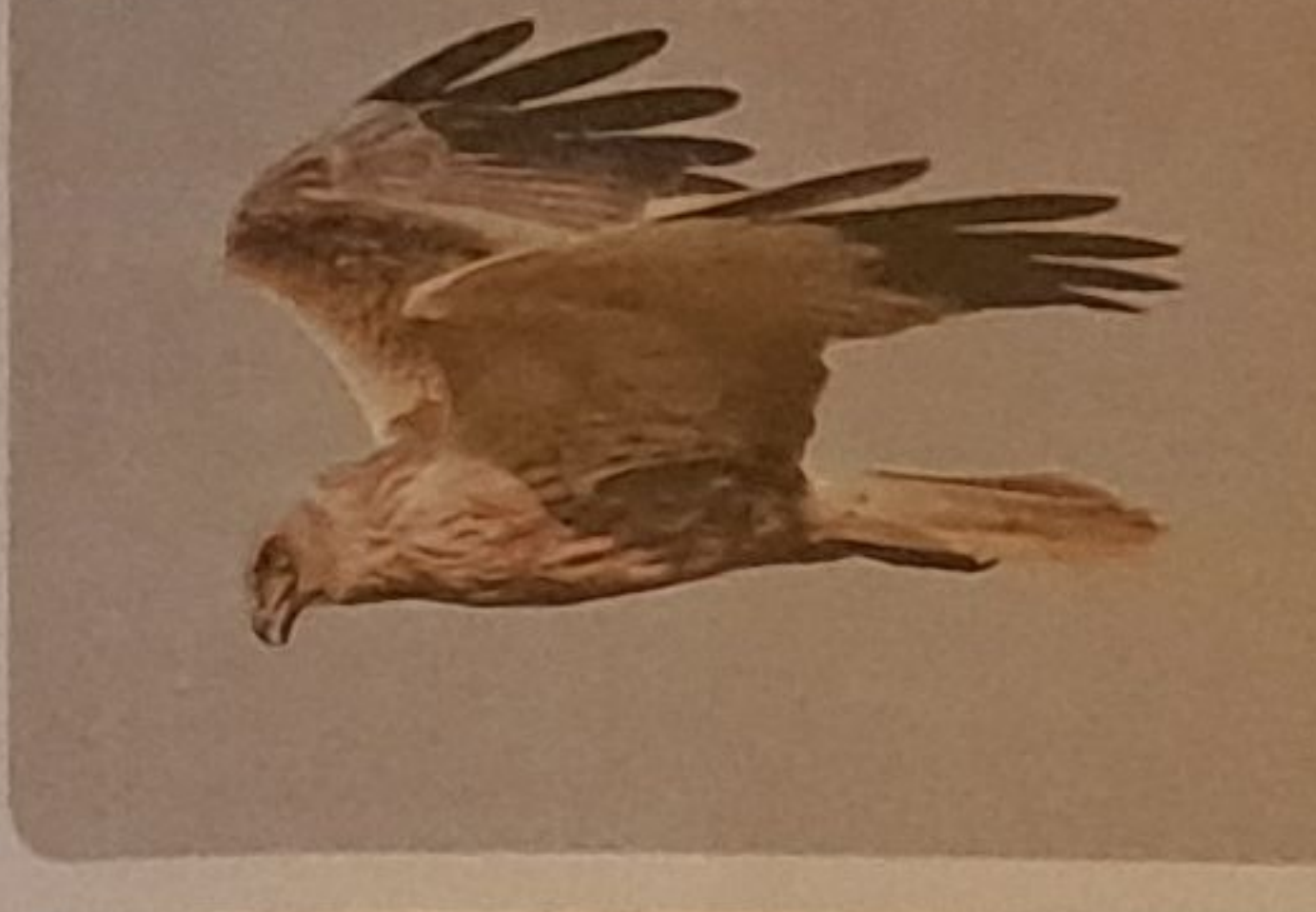

Chriašť malý.

Korytnačka močiarna.

Kaňa močiarna.

Fúzatka trstinová.

Bučiak močiarny.

Trsteniarik tamariskový.

Včelárik zlatý.

života. Parížske močiare sú v kruhoch ornitológov legendárne. Výnimočnosť územia bola vždy samozrejmosťou aj pre organizáciu. Trvalo nám však nejaký čas, kým sa podarilo získať financie na väčšie ochranné opatrenia, aby sme územiu vedeli pomôcť a spomaliť negatívny vývoj, ktorý zhoršuje stav územia už desaťročia.

V akom stave bolo územie Parížskych močiarnov v čase, keď sa začal prvý systematický ochranný projekt? Ako sa odvtedy zmenilo toto územie a povedomie o ňom?

Pre Parížske močiare je vlastne negatívom to, čo zároveň Parížske močiare aj definuje, čiže trstina a jej masívna expanzia v dôsledku zmien vyvolaných človekom. Drastické vodohospodárske zásahy, odvodňovanie a stavba vodohospodárskej infraštruktúry v minulosti (regulácia potoka Paríž v šesťdesiatych rokoch minulého storočia) spôsobili, že sa územie odvodnilo, zničila sa rúčna dynamika a výstavba tzv. poldra spôsobila postupnú akumuláciu sedimentov. Územie postupne ovládla trstina a už ani dodatočné úpravy na zadržanie vody koncom 90. rokov výraznú sukcesiu nezvrátili. Viac ako 95 % územia predstavujú trstinové porasty. Sú husté, nepriechodné, zakrývajúce vodnú plochu a ubierajúce životný priestor žabám, rybám, vtákom. Klimatické zmeny a mierne zimy tiež prídali k hromadeniu biomasy, keďže počas mliečnych zim nie je možné kosť trstinu na ľade, lebo žiadny ľad nie je. Zanikli tak aj firmy v okolitých obciach, ktoré spracovávali trstinu.

Ako sa prejavili prijaté opatrenia na stave mokrade? Prvé zásadnejšie ochranné akcie sme spustili v roku 2014 v spolupráci s CHKO Dunajské luhy, v čase, keď Štátna ochrana prírody SR zakúpila stroj Truxor zo švajčiarskych grantov pre manažment územia. V SOS/BirdLife Slovensko sme zabezpečili režiú stroja a v spolupráci so zamestnancom CHKO Dunajské luhy sme sa pustili do čistenia a zväčšovania zarastených

lagún, t. j. malých jazierok s otvorenou vodnou hladinou. Podarilo sa tak ošetriť približne 1,8 hektára lagún a vytvoriť priestor pre obojživelníky, ryby a vtáctvo. Vďaka týmto opatreniam sa postupne zvýšil počet hniezdiacich beluší veľkých aj volaviek purpurových v území. V rámci projektu Life RiverManagement sme zakúpili aj menší stroj na kosenie trstiny a počas chladnejších zim sa nám podarilo skosiť menšie plochy trstiny na výmere asi 10 hektárov, ktoré na nasledujúcu jar prilákali napríklad bučiaka veľkého, ktorý nikde inde na západnom Slovensku pravidelne nehniezdi.

Ktoré druhy vtáctva alebo iných živočíchov sú pre túto lokalitu vlajkové a čo ich prítomnosť vypovedá o stave ekosystému?

Niektoré druhy vtáctva som už spomenul, keďže sa nedá hovoriť o Parížskych močiarnoch bez toho, aby sme ich spomenuli hneď v prvých vetách príbehu tejto mokrade. K ďalším unikátnym územiám patrí aj korytnačka močiarna, ktorá tu preživa a jej výskyt sme potvrdili aj počas nedávneho monitoringu bioty. K ďalším vtáčim skvostom územia patria jednoznačne aj fúzatky trstinové, bučiak močiarny či pestrofarebný včelárik zlatý, ktorý hniezdi v sprasovaných stenách v okolí a nad močiarnom sa zlietava loviť vážky a iný hmyz. Naopak, značne ubudli vodné vtáky, ktoré sú viazané na otvorenú vodnú hladinu, napríklad kačica chrapačka, chochlačka sivá, potápkny malé a iné. Práve aj pre ne zlepšujeme aktuálne biotopy a vytvárame im možnosť na návrat.

Aké konkrétne manažmentové opatrenia na Parížskych močiarnoch dnes realizuje SOS/BirdLife Slovensko? Aký je ich cieľ? Tento rok finišujeme s prácami na vytvorení ďalších 4 hektárov vodných plôch, čím zvýšime možnosti pre naše cieľové druhy vtákov, predovšetkým kačicu chrapačku, bučiacka močiarného a trsteniarika tamariskového v ekotonomých častiach vodných plôch. Odstraňujeme

Realizácia revitalizačných a manažmentových aktivít v CHVÚ Parížske močiare prebieha v rámci projektov:

- Integrovaný manažment riečnych ekosystémov na južnom Slovensku LIFE12 NAT/SK/000488 – RiverManagement – financovaný Európskou komisiou a Ministerstvom životného prostredia SR
- Revitalizácia vodných plôch Parížskych močiarnov – podporená z prostriedkov Nadácie Slovenskej športelne
- Lagúny Parížskych močiarnov – podporené z prostriedkov Nadácie VÚB
- Projekt 40224/01 Restoration of populations of trigger bird species in the SPA Parížske močiare marshes through wetland revitalization and reconstruction of the meanders of the Paríž stream – podporené z prostriedkov Deutschen Bundesstiftung Umwelt – German Federal Environmental Foundation

Kačica chrapačka.

nahromadenú biomasu trstiny, odsávame bahno a zvyšujeme tak podiel vodnej plochy v trstinovom mori. Obnovené lagúny budú spojené s potokom Paríž cez obtokové meandre, ktoré zaisťujú cirkuláciu vody a zabrániť tak negatívnym javom kyslíkového deficitu a prehrievania vody v lagúnach. Na jar sa nám poradilo pokosiť historicky najviac suchej odumretej trstiny za pomoci 10 rokov na výmere 6 hektárov. Bahno, ktoré sa nahromadilo z hnijúcej trstiny a zo splachov z ornej pôdy, presúvame sacím bagrom a potrubím do depónia, kde sa usadzuje a voda sa filtruje späť do mokrade. Aj v depóniu sme tak vytvorili dočasnú 2,5-hektárovú mokrad, ktorú využívajú žaby, hmyz, ale aj vtáky.

Kto všetko je dnes reálne súčasťou ochrany územia? Je to len tí ochránarovi, alebo sa do starostlivosti o územie zapájajú aj miestni obyvatelia, vlastníci pôdy, poľovníci, poľnohospodári? V území prebieha príkladná spolupráca so samosprávami obcí Gbelce a Nová Vieska, s viacerými aktívnymi obyvateľmi, poľnohospodármi a poľovníkmi. Máme spoločný cieľ, oživiť Parížske močiare, prinavrátiť vzácné druhy

a zvýšiť atraktivitu územia pre návštevníkov.

Kam smeruje ochrana Parížskych močiarnov? Máme víziu, aký by bol na tomto mieste pre prírodu a cieľ ochrany ideálny stav? Sú s tým spojené aj nejaké obavy?

Parížske močiare zohrávajú kľúčovú rolu v lokalite najmä v súvislosti s klimatickou zmenou. Mokrad je kľúčová pre zvládanie extrémov, ako sú sucha a bleskové povodne. Opatrenia, ktoré aktuálne realizujeme, tiež napomáhajú k naplneniu mitigačných a adaptačných cieľov. Vízia ochrany prírody je detailne opísaná a my vieme, že pre dobrý stav územia je potrebné pokračovať v začatých aktivitách – zvyšovať podiel výmery biotopov otvorenej vodnej hladiny a zavádzať starostlivosť o trstinové zárasty. Ideálny stav výmery otvorenej vodnej plochy bude 30 % územia. Vhodný spôsob hospodárenia s trstinou bude mozaikovitě kosenie a čiastočne aj spásanie vodnými byvými. Súčasne sa objavujú obavy o stratu kontinuity pri realizácii opatrení v území v dôsledku aktuálnej situácie v ochrane prírody, jej oslabovaní a nedostatočnom financovaní.

Dakujem za rozhovor
ZUZANA PAULO
LACKOVIČOVÁ

E22

Strojivelný stroj DEMU 2

VTR